National Library 5253
Gen. Acquisitions Section
OTTAWA, Ont. K1A 0N4
L

National Library
Bibliothèque Nationale
NEWSPAPER DIVISION
DIVISION DES JOURNAUX

VABA EESTLANE

Second class mail
registration number — 1089.

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

ILMUB IGAL TEISIPÄEVAL
JA NELJAPÄEVAL

Nr. 87 (3286) XXXV aastakäik | Neljapäeval, 20. novembril 1986 — Thursday, November 20, 1986 | Üksiknumbri hind 70 centi

Kas Kim Il-Sung elab edasi?

Kuuldused P.-Korea diktaatori surmast enneaegsed

Nädalalõpus levisid kuulduused, et Põhja-Korea diktaator olevat attendaadil surma saanud. Seda olevat kuuldud valjuhäälduajate läbi üle demarkatsioonijoone Põhja- ja Lõuna-Korea vahel.

Ka Hanoisse olevat sellest teatatud. Kuid nüüd paistab, et Kim on siiski veel elus, sest teda olevat esmaspäeva õhtul Pjönjangi lennuväljal nähtul, külastavat Mongoolia riigijuhti Zhambon Batmunkh'i tervitamas.

Lõuna-Korea kaitseministeeriumi teatel olevat sellesama valjuhäälduja kaudu, mis Kim'i surmast teatas, ka öeldud, et Põhja-Korea kaitseminister O Dzhin Wu olevat seal nüüd võimul ja rahvas toetavat teda. Kuid nüüd teatavad nii Ida kui Lääne uudistebürood, et olukord Pjönjangis on normaalne ja riigipöördest ei ole midagi märgata.

Austria kaubandusesindaja Wolfgang Entmayer olevat Kimi lennuväljal oma silmaga näinud ja ta paistvat olevat hea tervise juures.

Kim Il Sung

Ringi esinaine Ene Runge juhatusliikmeile tänutäheks lilli üle andmas Etnograafilisel pärastlõunal. Vp. Hilda Härm, Eva Prii, Ines Väikemäe, Aino Raun, Tiina Tammisto. Salme Vesi ja Linda Raudjalg. Foto: T. Säägi

15 aastat rahvapärimuste viljelemisel

Eesti Etnograafiline ring tähistas oma tegevuse tähtpäeva

Möödunud pühapäeval tähistas Eesti Etnograafiline Ring oma 15. aastapäeva traditsioonilise rahvakunsti pärastlõunaga, nagu need on siinses eesti ühiskonnas aastatega omaseks saanud. Eesti Maja suures saalis oli paarisajaline rahvakunsti huviliste hulk, kes jälgisid huvitavaid väljapanekuid ja sõnalismuusikalist kava.

Kava avas sopran Elna Libe, lauldes eesti rahvalaulu „Sina kena tammekene", A. Torma „Minu kiige laul" ja E. Tobrelutsu „Mälestus isatalust", klaveril saatis Margit Viia.

Ringi „hing", kauaaegne juhataja Ene Runge andis lühema ülevaate ringi saamisloost ja arengust eesti rahvapärandi viljelemisel, esivanemate ilutunde rakendamisel ning edasi andmisel, kus kõrgpunktideks on olnud eesti rahvakunsti näitused Kuninglikus Ontario Muuseumis ja eestlaste suursündmusil. Ta märkis iga neljapäevaõhtuseid töötunde, kus on õpitud eesti rahvakunsti ja selle edasi andmist.

Endla Kannel deklameeris Bernard Kangro koduteemalise luuletuse „Ema rõivakirstul"; „Jaaniku" leelotajate grupp, kuhu kuulusid Tiina Tammisto, Leena Liisman, Ilo Maimets, Talvi Maimets ja Hilja Toom esitasid mõned eesti rahvalaulud nende rahvapärandlikus vormis.

Ringi juubeliks tõi tervituse Maakondliku Esinduskogu juhatuseliige Ervin Aleve, rõhutades sõbralikku koostööd kahe organisatsiooni vahel, mis on andnud mitmeid suurepäraseid tulemusi maakondlike ürituste raames peetud näitusliku osaga. Ta andis esinduskogu poolt üle suure kimbu nelke.

Pärast näitustega tutvumiseks ja einelaua külastamiseks ettenähtud vaheaega avas järgneva kavalise osa Ellen Irs tähtpäevaks kirjutatud humoristliku riimitud värsskroonika. Endla Kannel deklameeris Ene Runge luuletuse „Kuhu jäänud?" mis käsitles kodumaiste looduslilledega seotud tundeid ja lõpetas sooviga, et võõrad roosid ja lilled tema kodus ruumi ei leiaks. Ta lahendas varem saadud punaste nelkide probleemi lihtsalt, kutsudes kõik juhatuseliikmed ette ja jagas lilled tänutäheks kõigile juhatuseliikmeile ning kaasaitajaile. Hiljem kingiti ringi poolt talle korv karikakraid, vähemalt sugulased kodumaistele metsalilledele.

Tiit Kao esitas oma torupillil mõned eesti rahvapärased viisid. Ene Runge tutvustas kuulajaile eestipäraseid linnulaule ja soovis, et kuulajad neid määratleksid. Rahvapillide Orkester Marja-Leena Roosi ja Oskar Haameri juhatusel esitasid koos naistrioga, kuhu kuulusid Aino Laanep, Linda Tooming ja Vally Männik, Rannu kihelkonna rahvaviisi „Kutse jaanitulele", ringmängulaulu „Me lähme rukist

(Järg lk. 9)

Leiti kadunud mikro-negatiivid

Kolm tundi pärast seda kui Kanada Tuludeminister (Minister of Revenue) Elmer McKay teatas parlamendis 16 miljoni kanadalase tulumaksu-infoga mikronegatiivide kadumisest, ilmusid need järsku uuesti avalikkuse ette.

Mikro-negatiivid olevat ühe Toronto advokaadi kaudu Kuninglikule Ratsapolitseile üle antud. Advokaat esindab meest, keda olevat möödunud neljapäeva vältel kahtlusalusena küsitletud.

Mikro-negatiivid olid kadunud rohkem kui kaks nädalat ja kahtlusalune töötas varem Toronto Adelaide tänaval asuvas tulumaksu-kontoris. Seni ei ole kellegi vastu kriminaalsüüdistust esitatud, kuid see olevat nüüd ainult aja küsimus. Arvatakse, et seda endist teenistujat võidakse kohtu alla anda varguse või kuritarvituse eest.

Mitterrand ei kandideeri?

Prantsusmaa president Francois Mitterrand, kes sel kuul saab 70-aastaseks, kahtleb, kas ta kandideerib järgmistel presidendivalimistel aastal 1988. Ta ütleb, et iga kord, kui ta selle asja on läbi mõtelnud, jõuab ta tulemusele, et ta siiski ei kandideeri.

Praegu valitseb sotsialistlik president kodanliku valitsusega koos, mis ei ole just kõige õnnelikum lahendus ja tekitab vastuolusid, sest prantsuse presidendil on laiad võimupiirid.

T. E. Aiandusklubi

neljap., 27. nov. 1986 kell
7.30 õ.
Eesti Majas loeng

E. Kuris:

TALVEKAITSE AIAS

Valguspildid M. LEPIK

KÕIK TERETULNUD!

Segakoor „LEELO"

NIPERNAADI ÕHTU

laup., 29. nov. 1986 kell 7.30 õ. Eesti Maja suures saalis

Eeskava ☆ *Einelaud* ☆ *Baar*

Tantsuks Volli Gustavsoni orkester

Pääsmed $12.50 saadaval kooriliikmeilt ja kohapeal

ELLA JOSTMAN'i
kudumistööde

DAGMAR PINT'i ja ARMILDE PIHLA
käsitööde

NÄITUS-MÜÜK

pühap., 30. nov. kella 10 homm. kuni 4 p.l.
Toronto Eesti Maja väikeses saalis

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

VABA EESTLANE

VÄLJAANDJA: O/Ü Vaba Eestlane, 1955 Leslie St. Don Mills, Ont. M3B 2M3

FREE ESTONIAN

PUBLISHER: Free Estonian Publishers Ltd. 1955 Leslie St. Don Mills, Ont. M3B 2M3

Tegevtoimetaja: Arvi Tinits. **Toimetaja:** Olaf Kopvillem

Toimetuse kolleegium: Karl Arro, Heino Jõe, Olev Träss

Telefonid: toimetus 444-4823, talitus (tellimised, kuulutused, ekspeditsioon) 444-4832 avatud esmaspäevast reedeni 9—3-ni

Tellimishinnad Kanadas: ajalehe tariifiga aastas $60.—, poolaastas $34.— ja veerandaastas $18.—, kiripostiga lisandub postikulu — vastavalt $111.—, $60.—, $31.—

Tellimishinnad väljaspool Kanadat: aastas $80.—, poolaastas $44.— ja veerandaastas $23.—. I klassi posti ja lennuposti hinnad vastavalt — USA $115.—, $62.—, $32.—, mujal välismaal $140.—, $75.—, $40.—

Aadressi muudatus $1.— — Üksiknumbri hind 70 c.

Kuulutuste hinnad: üks toll ühel veerul: $5.00, esiküljel $6.—. **Kuulutusi võetakse vastu** nädala esimesse ajalehte kuni reede homm. kella 10-ni ja nädala teise ajalehte kuni teisip., homm. kella 10-ni. **Väljaspool tööaega:** Leida Marley 223-0080.

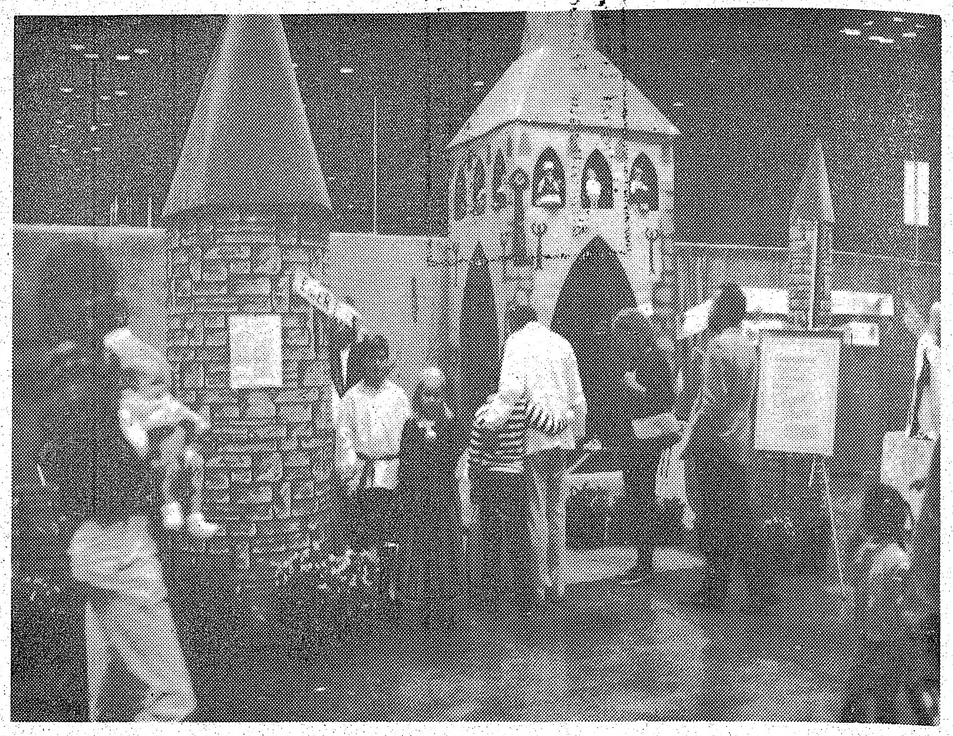

Indianapolise Eesti Seltsi auhinnatud väljapanek Vanast Tallinnast. Keskel rahvarõivais Ain Embry ja Vaike Haas.

Rahukonverentsi kõverad mõtted

Edmontonis korraldati äsja ligemale 3000 inimese osavõtul erilaadne rahukonverents, mille eesmärgiks oli esitatud ettekannete ja sõnavõttude järgi otsustades vallandada propagandalaviini Kanada neutraalseks riigiks kuulutamiseks ning NATO-st ja NORAD-ist väljatõmbamiseks. Rahukonverentsile, mis kandis Kanada hümnist võetud fraasi järgi paljutõotavat nimetust „The True North Strong and Free", olid andnud oma toetuse Kanada organisatsioonid ja organisatsioonide liidud, kes tegelevad maailmarahu ja desarmeerimise küsimustega.

Erilist kaalu ja tähtsust konverentsile taheti nähtavasti anda ka üldtuntud isikute kaasatõmbamisega, kuna rahuotsijaid olid ilmunud Edmontoni kokkutulekule oma nimedega ja ülileberaalsete ja ebarealistlike seisukohtadega toetama sellised mehed ja naised nagu Kanada endine saadik Moskvas Geoffrey Pearson, kes praegu töötab asjaajaja direktorina organisatsioonis „Canadian Institute for Peace and Security", Kanada endine peadelegaat Ühinenud Rahvaste Organisatsioonis ja praegune Toronto Ülikooli rektor George Ignatieff, Kanada sotsialistide partei (NDP) välispoliitiliste küsimuste ekspert parlamendiliige Pauline Jewett, „Canada Labor Congress'i" president Shirley Carr, „Canadian Peace Alliance" koordinaator Robert Penner, Kanada parlamendiliige ning Trudeau valitsuse endine minister Lloyd Axworthy, paljud teadlased ning silmapaistvad isikud erinevatest elusektoritest.

Nagu eeltoodud nimede loetelu näitab, oli siin tegemist küllaltki prominentsete isikutega, kellelt oleks võinud loota kainet ja kaalukat suhtumist praeguste maailma vaevavate relvastus-küsimuste analüüsimiseks. Paraku jäid aga kõik nende tegelaste poolt esitatud sõnavõtud ühekülgseks, mis kajastusid nõupidamise lõpul vastuvõetud resolutsioonides. Konverentsist osavõtvate pahempoolsete ja ebarealistlike idealistide seisukohti ei suutnud ilmselt mõjutada ka kohal-viibivate Kanada kaitse- ja välisministeeriumi esindajate sõnavõtud, mis püüdsid põhjendada Kanada praegust välis- ja riigikaitsepoliitikat, mis baseerub — nagu see üldiselt teada — kitsamas mõttes koostööle Ühendriikidega ja laiemas mõttes NATO riikidega.

Konverentsil aktsepteeritud resolutsioonides nõuti, et Kanada valitsus annaks oma tõhusa toetuse N. Liidu poolt väljakuulutatud tuumarelvade katsete moratooriumile, tühistaks Ühendriikidega sõlmitud kokkuleppe tiibrakettide katsetamiseks Kanada õhuruumis, lõpetaks igasuguse toetuse andmise ameerika „tähtede sõja" programmile ning kaaluks Kanada kuulutamist neutraalseks riigiks. Konverentsil valitsevaid meeleolusid kajastas eriti kahe olulise resolutsiooni tagasilükkamine, millest üks nõudis Kanada riigikaitse hoidmist vajalikul tasemel, kuna teine pooldas allveelaevade ja teiste kaitsevahendite rakendamist arktilistes vetes.

Kokkutulekul esitatud radikaalsemad sõnavõtud ei kajastunud otseselt resolutsioonides, kuid nende taustal võib kindlaks määrata, millised omapärased ja unistuste maailmas eksisteerivad seisukohad ja arusaamised on valdanud paljude kanadalaste mõtted ja meeled. Toronto ülikooli rektor George Ignatieff esitas, näiteks, seisukoha, et „North American Aerospace Defence Command" tuleks anda tsiviilisikute kontrolli alla, sõjaajaloolane ja ajakirjanik Gwynne Dwyer toonitas, et Kanada peaks võtma neutraalsuse taotlemisel eeskuju Soomest ja Rootsist, kelle hoiak kindlustavat Balti mere piirkonnas julgeoleku ja stabiilsuse ning Toronto rahuaktivist Robert Penner, kes koordineerib „Canadian Peace Alliance" tegevust, heitis Kanada valitsusele ette, et see ei ole küllaldaselt aktiivne ja lepib ainult tühja-tähja rääkimisega, selle asemel, et rahukampaaniat juhtida. Gwynne Dwyer lisas oma sõnavõtule veel 28-minutilise „National Film Boardi" dokumentaalfilmi „Harder Than it Looks", mis propageeris Kanada väljaastumist NATO-st ning sõjalise koostöö lõpetamist Ühendriikidega.

Kahtlemata on igal kanadalasel õigus Kanada riigikaitse ja välispoliitika kohta oma sõna öelda, pealegi kui Kanada on oma välispoliitilise liini kujundamisel ja selle viljelemisel olnud peaaegu alati kõhkleval seisukohal ning ei ole leidnud sobivat koostöövormelit oma suure lõunanaabriga. Kui Kanadas leidub aga rahupropagandiste, kes tulevad avalikkuse ette NATO-st väljatõmbamise ja NORAD-i hülgamise ideedega, taotledes mingisugust ebamäärast neutraalsust, kus eeskujuks seatakse Soome ja Rootsi, siis jääb kahjuks küll mulje, et selliste ettepanekute esitajad on kas erakorraliselt naiivsed või tegutsevad nad sihilikult Põhja-Ameerika kontinendil vastastikuse vaenu ja lahkhelide külvamiseks.

On raske uskuda, et Rootsi ja Soome neutraalsuse idealiseerijad ei tunne sealset tegelikku olukorda, mis on kaugel sellest „stabiilsust ja julgeolekut kindlustavast" faktorist, millest räägib Dwyer. Vabas maailmas on üldiselt teada, et Soome on N. Liidu tugeva majandusliku ja poliitilise kontrolli all ning Rootsi on niivõrd hirmul N. Liidu ees, et ta laseb vene allveelaevadel Rootsi rannikuvetes vabalt luureoperatsioone sooritada. Kas Dwyeri plaanis on Kanadat samasse olukorda ja Moskva mõjusfääri manööverdada? Kas Dwyer, kelle poliitiline liin ühtub ilmselt võrdlemisi tihedalt Moskva liiniga, ei arvesta seda, et Ühendriigid ei lase kunagi asja nii kaugele areneda, et Kanadast kujuneks mingisugune Moskva käealuseks manööverdatud „neutraalne" riik? Näib, et neid küsimusi ei osatud või ei tahetud Dwyerile konverentsil esitada.

Kanada julgeolekut ohustav nõupidamine, millele nagu pilkeks oli antud nimetus „The True North Strong and Free", sai ajakirjanduses erakordselt suure tähelepanu osaliseks. Ja seniste tavade kohaselt olid ajakirjanduse kommentaarid konverentsi seisukohtade suhtes rohkem kiitvad kui arvustavad. Sellest võib igaüks ise teha vastavad järeldused.

K. A.

Peaauhind eestlastele Indianapolise näitusel

Oktoobri lõpul toimus suur 3-päevane rahvusvaheline pidustus Indianapolise Convention Center'is, millest võttis osa 46 eri rahvusgruppi. Indianapolise Eesti Selts esitas mõjuka väljapaneku Vanast Tallinnast, mis võitis peaauhinna.

Seltsi esimees Harri Mürk, kes on pärit Torontost ja õpetab praegu eesti ning soome keelt Indiana ülikoolis Bloomingtonis, oli joonestanud täpsed ehitusplaanid. Seltsi laekur Marika Conner muretses kõik ehitusmaterjali. Ehituse juures aitasid kaasa Edward Haas, Elly Haas, Hans Lill ning Tom Lill. Suurim mudel oli 6 m kõrgune Oleviste kirik, millesse pandi rahvariietes nukke ja valguspildiaparaat, mille kaudu sai näha mitmesuguseid pilte eesti motiividest. Teine suur mudel kujutas ümmargust 3 m kõrgust punase katusega paekivist torni, kocs linnamüüriga mille ette pandi lilli. Tagaplaaniks oli 5 m pikkune pannoo, mis kujutas Tallinna tänavaid.

Väljapanekul oli palju rahvapille, millised seltsi abiesimees Ain Haas oli kogunud või ise valmistanud: kandleid, põispille, karjapasunaid, mollpill, jauram, lokulaud, pinkpill, sarvpill, hiiu kannel jne. Rahvas võis ise pille proovida; nad olid sellest vaimustatud kuna teiste rahvusgruppide juures oli pillide käsitsemine keelatud. Vaatamata suurele massile oli ainukene äpardus puuvasaratega lõhkilöödud lokulaud.

Jagati voldikuid eesti rahvapillide ning ajaloo kohta. Eriti tore oli seletada lastele, kes juba käperdanud põispille, et nad olid puudutanud päris seapõisi. Mõned ehmusid, tegid koledad näod ette ja panid kohe liduma. Tulid aga varsti tagasi mõne sõbra või vanemaga, et neile näidata eestlaste huvitavat leiutist.

Väljapaneku ees esines neli rahvatantsijat: Harri Mürk, Karl Altau, Miranda Silic ja Maret Jämsä. Nad esitasid „Kaera Jaani" ja „Targa rehealuse", laulsid rahvaviise ja tõmbasid pealtvaatajaid kaasa ringmängudesse („Kes aias?" ja „Kullimäng"). Kandlemänguga esinesid Ain ja Vaike Haas. Sündmusi filmiti ja pildistati nii külaliste kui ka televisioonijaamade poolt.

Eestlased said palju kiitust oma väljapaneku eest. On ilmne, et niisugused näitused on väga tähtsad. Nende kaudu tutvustame eesti kultuuripärandit, ajalugu ning kaasaegset vabadusvõitlust. Saame ise ka ergutust ning innustust uurida oma minevikku ja anda seda edasi oma lastele.

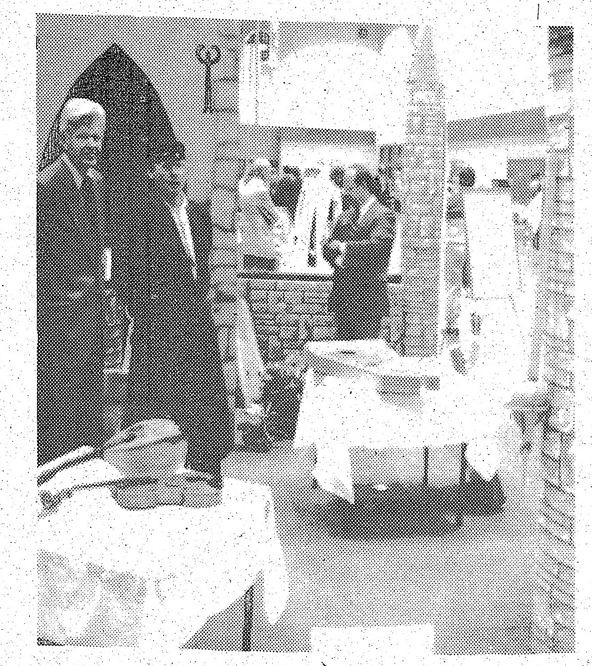

Indianapolise näitusel — vasakult Hans Lill ja seltsi esimees Harri Mürk rahvapillide juures valvel.

Kommentaarid

Sabad ja sabad ja veelkord sabad! Nii võiks iseloomustada igapäevast elu N. Liidus, mis pidi kujunema inimkonna paradiisiks, kus kõike pidi leiduma külluses ning igal inimesel pidi olema tunne, et tal midagi ei puudu ning et kogu ta elu on mugav olesklemine lõhnavas lilleaias. Kuid nüüd on olukord muutunud isegi niivõrd räbalaks, et inimesed ei pea tundide viisi kaupluste uste taga seisma mitte ainult leivakõrvase ostmiseks, vaid isegi pudeli viina pärast tuleb pool päeva sabas seista. Viinasabades seismine on teinud igapäevase venelase eriti mürgiseks ning ta valab oma abitut viha Gorbatshovi „uutmise" poliitika peale välja sarkastiliste naljadega.

Üks neist viimaseaja naljadest, mis hurjutab viinasabasid, räägib bussitäiest inimestest, kes tahavad viinapoe ukse ees olevas peatuskohas maha minna kuid juht sõidab reisijate mahalaskmise kohast peatumatult mööda. Kui sõitjad valjult protesteerivad, ütleb bussijuht rahulikult: „Ma lasen teid maha järgmises peatuses, kuna ostjate saba viinapoe ees ulatub järgmise bussipeatuseni."

Asja peeti Moskvas oktoobrirevolutsiooni aastapäeva traditsioonilise sõjaväe paraadiga ja kõigist Venemaa kolgastest kokkutoodud „töötava rahva" esindajatega ning kommunistlikku rezhiimi ülistavate loosungitega. Moskva Punasel Väljakul veeresid sajad tankid, marssisid punaarmee esindusüksustesse kuuluvad uutesse mundritesse pandud sõdurite read ning parteid ja Lenini mausoleumi tribüünile roninud kõrgeid partei au- ja võimukandjaid tervitati tribüünist möödamarssima pandud rahvamasside poolt kiledate hurraahüüetega.

Kuid see kõik on „old hat" — nagu siin maal suvatsetakse öelda. Selliseid paraade korraldati juba Stalini ajal ning seda kulunud traditsiooni jatkasid ka tema järglased. Nüüd Gorbatshovi „uutmise" poliitika ajastul tuleks pakkuda midagi uut, midagi tõetruud, midagi, mis iseloomustab kommunismi saavutusi 69 aasta jooksul. Ja nii tekibki mõte, kas oktoobrirevolutsiooni 70. aastapäeval ei tuleks Moskva Punasele Väljakule tuua üks osake nendest miljonitest inimestest, kes seisavad iga päev Venemaa äride uste taga sabades ja ootavad oma leivapalukest, vorstijupikest või viinapudelit. Tuleks välja tuua sabasseisjate „esindusüksus", mis koosneb vanaemakestest toidukorvidega, tööl tulnud ja toidusabas teise tööpäeva lisaks teinud abielunaistest ja nõukogude troostitust elust vintsutatud meestest, kes seisavad tundide kaupa viinapoe uste taga, lootes unustust alkoholist.

Mida arvavad Kremli kõrged härrad sellisest „uutmise" poliitikasse hästi sobivast originaalsest ideest?

★

Jutud tuumarelvade täieliku likvideerimise kavatsustest on pannud Lääne-Euroopa poliitikud ja sõjaväejuhid uusi mõtteid mõlgutama ja juurdlema, kas lääneriigid on võimelised oma konventsionaalse relvastusega N. Liidule ja teistele Varssavi Pakti riikidele väärikat vastupanu avaldama kui Moskvast antakse käsk üldrünnaku alustamiseks lääne suunas.

Küsimus on seda pakilisem, et

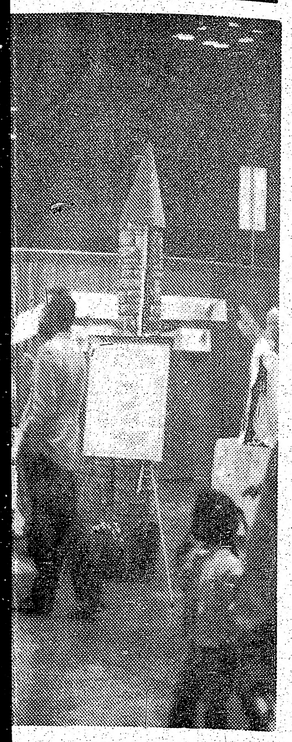

nnast. Keskel rahvaröi-

näitusel

pidustus Indianapolise
Indianapolise Eesti Selts
uhinna.

us puuvasaratega lõhkilöö-
okulaud.
ati voldikuid eesti rahva-
ning ajaloo kohta. Eriti
li seletada lastele, kes juba
danud põispille, et nad olid
utanud päris seapõisi. Mõ-
ehmusid, tegid koledad
ette ja panid kohe liduma.
aga varsti tagasi mõne
või vanemaga, et neile näi-
eestlaste huvitavat leiutist.
ljapaneku ees esines neli
tantsijat: Harri Mürk, Karl
, Miranda Silic ja Maret
. Nad esitasid „Kaera Jaa-
„Targa rehealuse", laul-
hvaviise ja tõmbasid pealt-
aid kaasa ringmängudesse
aias?" ja „Kullimäng").
emänguga esinesid Ain ja
Haas. Sündmusi filmiti ja
ati nii külaliste kui ka te-
onijaamade poolt.
tlased said palju kiitust
väljapaneku eest. On ilmne,
sugused näitused on väga
d. Nende kaudu tutvusta-
esti kultuuripärandit, ajalu-
ng kaasaegset vabadusvõit-
Saame ise ka ergutust ning
ust uurida oma minevikku
da seda edasi oma lastele.

Hans Lill ja seltsi esi-
es valvel.

Kommentaarid

Sabad ja sabad ja veelkord sabad! Nii võiks iseloomustada igapäevast elu N. Liidus, mis pidi kujunema inimkonna paradiisiks, kus kõike pidi leiduma külluses ning igal inimesel pidi olema tunne, et tal midagi ei puudu ning et kogu ta elu on mugav olesklemine lõhnavas lilleaias. Kuid nüüd on olukord muutunud isegi niivõrd räbalaks, et inimesed ei pea tundide viisi kaupluste uste taga seisma mitte ainult leivakõrvase ostmiseks, vaid isegi pudeli viina pärast tuleb pool päeva sabas seista. Viinasabades seismine on teinud igapäevase venelase eriti mürgiseks ning ta valab oma abitut viha Gorbatshovi „uutmise" poliitika peale välja sarkastiliste naljadega.

Üks neist viimaseaja naljadest, mis hurjutab viinasabasid, räägib bussitäiest inimestest, kes tahavad viinapoe ukse ees olevas peatuskohas maha minna kuid juht sõidab reisijate mahalaskmise kohast peatumatult mööda. Kui sõitjad valjult protesteerivad, ütleb bussijuht rahulikult: „Ma lasen teid maha järgmises peatuses, kuna ostjate saba viinapoe ees ulatub järgmise bussipeatuseni."

Äsja peeti Moskvas oktoobrirevolutsiooni aastapäeva traditsioonilise sõjaväe paraadiga ja kõigist Venemaa kolgastest kokkutoodud „töötava rahva" esindajatega ning kommunistlikku rezhiimi ülistavate loosungitega. Moskva Punasel Väljakul veeresid sajad tankid, marssisid punaarmee esindusüksustesse kuuluvad uutesse mundritesse pandud sõdurite read ning parteid ja Lenini mausoleumi tribüünile roninud kõrgeid partei au- ja võimukandjaid tervitati tribüünist möödamarssima pandud rahvamasside poolt kiledate hurraahüüetega.

Kuid see kõik on „old hat" — nagu siin maal suvatsetakse ütelda. Selliseid paraade korraldati juba Stalini ajal ning seda kulunud traditsiooni jatkasid ka tema järglased. Nüüd Gorbatshovi „uutmise" poliitika ajastul tuleks pakkuda midagi uut, midagi tõetruud, midagi, mis iseloomustab kommunismi saavutusi 69 aasta jooksul. Ja nii tekibki mõte, kas oktoobrirevolutsiooni 70. aastapäeval ei tuleks Moskva Punasele Väljakule tuua üks osake nendest miljonitest inimestest, kes seisavad iga päev Venemaa äride uste taga sabades ja ootavad oma leivapalukest, vorstijupikest või viinapudelit. Tuleks välja tuua sabasseisjate „esindusüksus", mis koosneb vanaemakestest toidukorvidega, töölt tulnud ja toidusabas teise tööpäeva lisaks teinud abielunaistest ja nõukogude troostitust elust vintsutatud meestest, kes seisavad tundide kaupa viinapoe uste taga, lootes unustust alkoholist.

Mida arvavad Kremli kõrged härrad sellisest „uutmise" poliitikasse hästi sobivast originaalsest ideest?

☆

Jutud tuumarelvade täieliku likvideerimise kavatsustest on pannud Lääne-Euroopa poliitikud ja sõjaväejuhid uusi mõtteid mõlgutama ja juurdlema, kas läänеriigid on võimelised oma konventsionaalse relvastusega N. Liidule ja teistele Varssavi Pakti riikidele väärikat vastupanu avaldama kui Moskvast antakse käsk üldrünnaku alustamiseks lääne suunas.

Küsimus on seda pakilisem, et

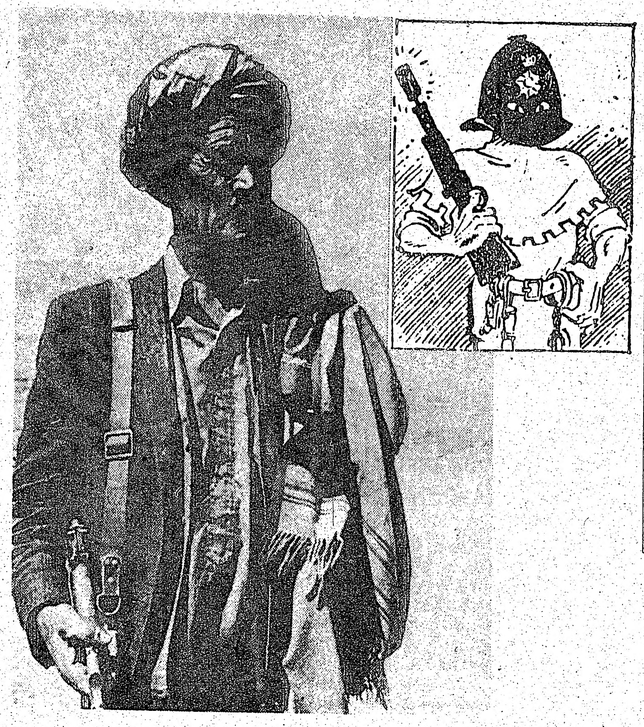

„Rahvaväerühmlaseks" nimetatud Afgaani nukuvalitsust toetav omakaitselane.

Veel Afganistanist

Mäletatavasti ilmus meie lehes hiljuti artikkel Afganistani vabadusvõitlejate või mudzhahiidide kohta — pildid ja isegi luuletus oli juures. Juhtumisi käsitles samal ajal 15. oktoobri kuupäevaga märgitud „Rahva Hääl" sama teemat, ainult veidi teisest vaatevinklist. Lisatud pildi järgi võiks tõepoolest olla vendadega tegemist, ainult et see afgaani püssimees kannab pintsakut ja kuulub nn. „revolutsiooni kaitserühma". Afganistani DV ilmselt tähendab „demokraatlikku vabariiki", see tähendab, N. Liidu poolt üles seatud ja ülal hoitavat nukuvalitsust. Mudzhahiidid on nende keeles „dushmanid", sõna mida eesti õigekeelsuse-sõnaraamatus ei paista olevat, aga mis peab tähendama umbes „mägibandiiti".

Toome ära ka faksiimile samast ajalehest, tagaküljelt kus on rubriik „Välismaalt" ja kus trükitakse enamasti naljajutte. (Vaata ka lisatud karikatuuri mõrvarlikust briti politseinikust, kes kasutab mässajate vastu — plastkuule!)

Võibolla oleks tarvilikud ka mõned sõnaseletused? Motolaskur-polk on motoriseeritud jalaväerügement; dislotseerumis-piirkond on kodubaas ehk garnison; dushman ja ADV on juba ülalpool seletatud; RPKK on Rahvademokraatliku Partei Kesk-Komitee ehk kohaliku kommunistliku partei juhtkond; „Pentagoni juht" on USA kaitseminister Weinberger; SLV on Lääne-Saksamaa Liitvabariik; „jõud kes on sattunud väljaspoole riiki" on Afganistanist põgenenud patrioodid; ja 6 polku on muidugi kuus rügementi, mille keskmine meeskonnaseis kokku rahuaegses ulatuses ei ole kindlasti rohkem kui umbes 10.000 meest (või isikut, kui neil peaks naissõdureid olema, nagu Kanada sõjajõududes). Üldiselt välismaadel vastu võetud arvestuse kohaselt on N. Liidul Afganistanis umbes 115.000 sõjaväelast, kaasa arvamata need mehed kes on „dislotseeritud" otsekohe N. Liidu piiri taha, kuid sealt „dushmanide" vastu võitlemise aktsioonidest osa võtavad.

Kui Afgaani vabadusvõitlejad arvestavad nõukogudelasi kokku vähemasti 200.000-le isikule, siis on see äraviidav väeüksus väga väike protsent. Pealegi on kolm neist üksustest „õhutõrjepolgud" — aga „dushmanidel" lennuvägе ei ole, nii et neil meestel polegi ju Afganistanis kedagi tõrjuda. Need asendatakse kindlasti jalaväelastega — või eriüksuste meestega! Niisiis, lugegem kuidas „kuus polku asuvad koduteele."

Bonni salaluure andmetel saadavad venelased ja Ida-Euroopa kommunistlikud riigid pidevalt Lääne-Euroopasse, eriti Lääne-Saksamaale, erilise väljaõppe saanud komandosid, kes tegutsevad luureülesannetega. Need tulevad üle piiri veoautojuhtidena, turistidena ja meremeestena ning koguvad üksikasjalisi andmeid tähtsamate ehituste, sildade, maastiku, strateegiliste punktide ja sõjaliste seadmete kohta. Need komandod, millede koosseis on tavaliselt 12 meest, koostatakse eriti usaldusväärsetest meestest, kellede perekondadel on juba kauaaegsed sidemed kommunistliku parteiga.

Saksamaal peetakse eriti ohtlikeks Ida-Saksamaal moodustatud komandosid, kuna nende meeskonnad on kodus keelega, saksa kommetega ja pärimustega. Sellised komandod võivad üle piiri imbuda juba tükk aega enne tegeliku rünnaku algust ning niipea kui sõda puhkeb, alustavad nad sabotaazhiaktidega — sildade ja jõujaamade õhkimisega, strateegiliste punktide vallutamisega ning juhtivate riigimeeste ja poliitikute mõrvamisega.

Läänemaailm oma relvastamise ja desarmeerimise poliitikaga meenutab tõesti lindu tõrvatud katusel: tõmbad noka lahti, saba jääb kinni — tõmbad saba lahti nokk jääb kinni.

AMI

Toronto Eesti Ühispank

958 Broadview Ave. Toronto, Ont. M4K 2R6

Ühenduses on jõud!

Kinkige lastele pangaarved!

Esimene **$20.—** arvel on meiepoolne kink.

Informatsiooniks helistada: 465-4659

Pank avatud: esmasp.-reedeni 10—3
teisip. ja neljap. õhtuti 5.30—8.00 p.l.

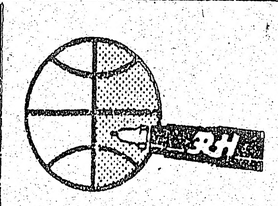

Kuus polku koduteele

Vastavalt NLKP Keskkomitee peasekretäri Mihhail Gorbatšovi poolt 28. juulil Vladivostokis teatavaks tehtud otsusele alustatakse täna osa Nõukogude väeüksuste väljatoomist Afganistanist. Kodumaale tuleb 6 polku — üks tanki-, kaks motolaskur- ja kolm õhutõrjepolku — ühes neile kuuluva tehnika ja relvastusega. Need väeosad naasevad oma alalise dislotseerumise piirkondadesse ning nõnda, et selles võiksid kergesti veenduda kõik, keda see huvitab. Vägede osaline äratoomine viiakse lõpule oktoobrikuu jooksul.

Selle sammuga püüab Nõukogude Liit kiirendada Afganistani ümber kujunenud olukorra poliitilist reguleerimist kui ainuvõimalikku lahendust. Otsuse langetamisel lähtuti eeldusest, et need jõud, kes organiseerivad ja viivad ellu relvastatud interventsiooni Afganistani DV vastu, hindavad õigesti 6 Nõukogude polgu lahkumist ning vähendavad sekkumist Afganistani asjadesse. Kahjuks on vastaspool toiminud hoopis teistpidi. Afganistani juhtide sõnade kohaselt on kontrrevolutsioonilised jõugud viimasel ajal aktiviseerinud oma tegevust. Vaatamata arvukatele saadud löökidele on dušmanitel ADV territooriumil rohkesti sõjalisi laagreid ja kindlustatud rajoone.

Kontrrevolutsiooniliste bandede tegevuse soosijad püüavad varju heita Nõukogude Liidu ettevõtmisele. USA kaitseminister Weinberger väitis Pekingis visiidil olles, et enne 6 polgu äraviimist olevat Moskva saatnud Afganistani värskeid jõude, mistõttu tegelikult vägesid ei vähendatavat. Tõe moonutamisel pidas Pentagoni juht ilmselt silmas eesmärki kahandada veelgi Hiina juhtkonna tähelepanu Nõukogude Liidu sammule ning eksitada maailma avalikkust. Siinkohal tasuks korrata Afganistani Rahvademokraatliku Partei KK peasekretäri Nadžibi sõnu Lääne-Saksa televisioonile, et USA vägesid on SLV-s mitu korda rohkem kui Nõukogude sõdureid Afganistanis.

Afganistani DV otsib aktiivselt olukorra poliitilise reguleerimise võimalusi nii sisepoliitilisel areenil kui ka rahvusvahelistes suhetes. Alates möödunud aastast on Afganistani juhtkond oluliselt oma poliitikas tugevdanud suunda rahvuslikule leppimisele, rahvavõimu sotsiaalse kandepinna laiendamisele. Ollakse koguni valmis looma sellist valitsust, kuhu kuuluksid ka esindajad nendest poliitilistest jõududest, kes on sattunud väljapoole riiki, kuid kes tahaksid siiralt osaleda uue Afganistani ehitamise üldrahvalikus protsessis. Möödunud aasta lõpus ja käesoleva aasta alguses toimunud kõrgeima riigivõimuorgani, Revolutsiooninõukogu koosseisu laiendamise käigus arvati selle liikmeks kaks hõimujuhti, kes mitte eriti ammu olid tegutsenud valitsuse vastu. Käimas on läbirääkimised suure hulga salkadega, et need relvad maha paneksid ja rahvavõimu poole üle tuleksid. Möödunud kuus moodustati Rahvusliku Isamaarinde reames spetsiaalne organ — rahvusliku leppimise komisjon. Tõsi, 7 suuremat kontrrevolutsioonilist organisatsiooni, kes 1985. a. mais omavahel koalitsiooni moodustasid, keelduvad kategooriliselt relvavõitlust lõpetamast.

Olulise tähtsusega on läbirääkimised, mida Afganistan peab ÜRO vahendusel Pakistaniga. Kõneluste seni toimunud 7 vooru jooksul on üsnagi palju ära tehtud. Praktiliselt on valmis 3 dokumenti: kahepoolne kokkulepe mittesekkumise ja interventsioonist hoidumise kohta; deklaratsioon rahvusvahelistest julgeolekugarantiidest; kahepoolne kokkulepe põgenike vabatahtlikust tagasipöördumisest Afganistani. Töö käib neljanda dokumendi kallal, mis käsitleb Nõukogude vägede lahkumist. Lahkhelisid on peamiselt tähtaegade suhtes. Afganistani välisministri Dosti arvates hoiavad Ameerika Ühendriigid Pakistani tagasi aktiivsetest otsingutest, kuidas jõuda kompromissini. Islamabadil on ju terve hulk probleeme, mis teevad talle suhete normaliseerimise Afganistaniga vajalikuks.

Kahjuks ei ilmuta Iraani juhtkond mingit soovi Kabuliga suhteid normaliseerida. Iraani territoorlumil on end sisse seadnud vähemalt 9 kontrrevolutsioonilist organisatsiooni ning suurematеs linnades ja teistes paikades asub arvukalt bandede väljaõppekeskusi. Iraani juhid tahavad näha Afganistanis valitsust, mis oleks nende mõju all. Kuna Teheran keeldub läbirääkimistest, siis on Kabul teinud ettepaneku, et Iraan võiks ühineda kokkulepetega, mis õnnestub välja töötada Afganistani—Pakistani vahel. Võimalusi Afganistani ümber kujunenud olukorra poliitiliseks lahendamiseks otsitakse aktiivselt paljudes suundades.

GEORG TALK

Abistamiskeskuse kaheksas tegevusaasta

Eesti Vangistatud Vabadusvõitlejate Abistamiskeskuse kaheksanda tegevusaasta üldkoosolek toimus Stokholmi Eesti Majas. Koosolekut juhatas esimees Ants Kippar ja protokollis abiesimees Kulla Velliste. Päevakord kinnitati esitatud kujul.

Üldkoosoleku poolt kinnitatud Abistamiskeskuse 1985-1986 tegevuse aruande alguses antakse ülevaade poliitvangide ülemaailmsest abistamisorganisatsioonist, mis hõlmab kõiki suuremaid eestlaste asukohamaid vabas maailmas. Poliitvangide osas mainitakse, et septembris 1986 oli aktuaalsete vangide nimestikus 35 isikut. Ajavahemikus 1978—1986 tuli uute poliitvangidena juurde 91 ning viidi vabanenud ja vangistuses või vangistuse tagajärjel surnud poliitvangide nimestikku üle 119 isikut. Vabanenud poliitvangide nimestik hõlmab kokku 186 nime. Vangistuses või vangistuse tagajärjel surnud poliitvangide nimestikus esineb 30 nime. Poliitvangide teadaolevate perekondade nimestikus esineb üle kahekümne perekonna.

Austraalias, Belgias, Hollandis, Inglismaal, Kanadas, Prantsusmaal, Rootsis, Saksamaal, Shveitsis ja USA-s tegutsevate eesti organisatsioonide, kogudus-te ja üksikisikute poolt on võetud hooldamisele suurem osa aktuaalses nimestikus esinevaist poliitvangidest. Samaaegselt kuuluvad teadaolevad perekonnad ja tagakiusatud vabadusvõitlejad kaashooldusele. Poliitvangide, nende perekondade ja vabadusvõitlejate heaks tegutseb enam kui sada eestipoolset toimkonda, hooldusgruppi ja hooldajat. Skandinaavias on Eesti poliitvangide heaks tegutsemas 28 norralast, rootslast, soomlast ja taanlast. Austraalias ja USA-s on Eesti poliitvange asunud hooldama kümmekond austraallast ja ameeriklast.

Poliitvangidele saadetavate kirjade osas märgitakse, et hooldustegevuses on esikohal poliitvangidele igakuuliste kirjade lähetamine. Kirjade saatmise eesmärgiks on kaitsta neid kinnipidamiskohtade juhtkonna omavoli vastu ja vältida nende muutumist unustatud vangideks.

Poliitvangide perekondade abistamise osas rõhutatakse, et Abistamiskeskus on poliitvangide ja tagakiusatud vabadusvõitlejate perekondade abistamisel asunud täitma lubadust abivajavaile perekondadele ca 30.000 rubla suuruse abistamissumma kättesaadavaks tegemise osas. Abistamiskeskus on samal ajal jätkuvalt katnud jooksvaid abivajadusi eripakkide, arstimite jne. Eestisse toimetamisel. Poliitvangide ja vabadusvõitlejate laste osas on Abistamiskeskus saatnud kaks korda aastas 24-le nimestikus olevale lapsele väikepakke ja raamatuid.

Poliitvangide kaitseaktsioonide raames on varemate aastate eeskujul kasutatud rahvusvahelisi kokkutulekuid Eesti poliitvangide olukorda valgustavate materjalide esitamiseks. On jätkatud rahvusvaheliste teadeteagentuuride ja lääne ajakirjanduse varustamist Eesti poliitvangide olukorda selgitava materjaliga. On jätkatud Eesti poliitvangide vabastamise nõudega postkaartide ja Mart Nikluse kirjaümbrike levitamist. On levitatud Mart Nikluse ja Jüri Kuke mälestusmarke. On jätkatud eesti-, inglise- ja rootsikeelsete lendlehtede „Toetage Eesti Vabadusvõitlust" väljasaatmist.

Välistegevuse osas märgitakse, et poliitvangide küsimuses on Abistamiskeskusel jätkuv koostöö inimõiguste probleemidega tegelevate rahvusvaheliste organisatsioonidega. Et tutvustada laiemale avalikkusele Eesti poliitvangide küsimust ja kodumaist vastupanuliikumist on Abistamiskeskus esinenud eriväljapanekutega. Seoses okupeeritud kodumaal toimunud poliitprotsessidega, vahistamistega, läbiotsimistega jne. on Abistamiskeskus andnud informatsiooni läänemaailma massimeediumile. Kodumaise vastupanuliikumise ülesandel on valminud põrandaaluste kroonikate „Lisandusi mõtete ja uudiste vabale levikule Eestis" III köide, sisaldades kogud XIV—XIX. Väljaandmisel on läände saabunud kogud XX—XXIII.

Abistamiskeskuse majanduse aruande kohaselt ulatusid keskuse 1985. a. tulud kroonile 182.406.54. Toetused Rootsist moodustasid kr. 72.366.74, sellest toetused üksikisikuilt kr. 45.450.00, organisatsioonidelt kr. 14.840.24, toetuskuulutused kr. 6.550.00 ja muud tulud kr. 5.526.50. Toetused väljastpoolt Rootsit ulatusid kroonile 65.-357.89, sellest toetused USA-st kr. 30.821.10, Kanadast kr. 11.447.50, Austraaliast kr. 10.-582.95, Saksamaalt kr. 5.186.00, Soomest kr. 2.242.26, Shveitsist kr. 2.000.00, Prantsusmaalt kr. 1.834.50, Norrast kr. 400.00, Inglismaalt kr. 351.50, Belgiast kr. 294.00 ja Taanist kr. 198.08. Stokholmis septembris 1985 korraldatud EVV Päeva tulud olid kr. 1.940.00, Mart Nikluse ja Jüri Kuke mälestusteose müügist laekus täiendavalt kr. 4.597.00, Eesti vastupanuliikumise kroonikate eeltellimistest ja müügist kr. 17.158.55, Mart Nikluse ja Jüri Kuke mälestusmarkidest kr. 4.275.35, Balti ümbrikest kr. 180.00 ning panga ja postizhiiro intressidest kr. 16.531.01.

Abistamiskeskuse otsesed tegevusalased kulud ulatusid 1985. a. kroonile 138.845.55. Sellest moodustas poliitvangide abistamine kr. 88.124.55, välistegevus kr. 45.491.00, korjandusaktsioonid kr 2.829.00 ning raamatud ja ajakirjad kr. 2.401.00. Abistamiskeskuse asjaajamise kulud ulatusid kroonile 33.525.05. Sellest moodustasid telefonikulud, st. peamiselt ühenduse pidamine kodumaaga kr. 8.850.00, paljundamine kr. 7.270.60, postikulud kr. 6.287.10, kontorimaterjal kr. 5.575.90 ning büroo ja muud kulud kr. 5.541.45. EVV Päeva korraldamise kulud olid kr. 1.409.20, Mart Nikluse ja Jüri Kuke mälestusteose saatekulud kr. 258.50 ning Eesti vastupanuliikumise kroonikate kahe esimese köite saatekulud kr. 2.055.00.

Tegevusaasta ülejääk oli krooni 6.313.24, mis koos eelmiste aastate ülejääkidega moodustas bilansi passiva poolel Abistamiskeskuse kroonile 65.800.59 ulatuva tegevuskapitali. Passiva poolel esinesid tegevusaasta lõpus kreeditorid kr. 131.556.40 ulatuses. Bilansi aktiva poolel vastas passiva kr. 197.356.99 ulatuvale kogusummale 31. detsembril 1985 kassaseis krooniga 3.008.44, pangaarve nr. 38770707 seis krooniga 153.-908.90, postizhiiro arve nr. 500104-5 seis krooniga 25.356.-17, postizhiiro arve nr. 4389292-6 seis krooniga 15.082.48 ning raamatuladu krooniga 1.00.

Abistamiskeskuse 1985. a. majanduse aruanne sisaldab ainult keskkassa läbikäigud. See ei hõlma Rootsis ja mujal tegutsevate Abistamistoimkondade, hooldusgruppide ja hooldajate tulusid ja kulusid, samuti mitte nende käsutuses olevate rahaliste arvete seise. Ajavahemikus 1978—1985, st. Abistamiskeskuse tegevuse ajal võib eesti poliitvangide ja vabadusvõitlejate abistamistegevuse üldsummat vabas maailmas hinnata vähemalt 1,3 miljonile kroonile.

Abistamiskeskuse revisjonikomisjoni protokolli kandis ette Harald Nurk. Aluseks võttes revideerimistulemusi otsustas revisjonikomisjon, koosseisus Senta Karupää, Harald Nurk ja Voldemar Palm, heaks kiita 1985. a. raamatupidamine ja majanduse aruanne ning need ette panna üldkoosolekule kinnitamiseks. Revisjonikomisjoni ettepanekul kinnitatakse Abistamiskeskuse majanduse aruanne ja vabastatakse juhatus 1985. a. majanduslikust vastutusest.

Tegevuskava osas võtab üldkoosolek vastu otsuse, et juhatusel jätkata Abistamiskeskuse põhikirjas ettenähtud tegevuskavaliste ülesannete täitmist, pöörates erilist tähelepanu poliitvangide hooldamisele ning poliitvangide perekondade ja tagakiusatud vabadusvõitlejate abistamisele. Jätkata poliitvangide küsimust ning inimõiguste rikkumisi valgustava informatsiooni hankimist ja vahendamist.

Eelarve osas võtab üldkoosolek vastu juhatuse ettepaneku, mille kohaselt aastal 1986 loodetakse tulusid kr. 215.000 ning 1987 kr. 230.000. Et kindlustada poliitvangide ja tagakiusatud vabadusvõitlejate perekondade rahalist abistamist langeb erimaadele kohustus järgmiste toetussummade hankimiseks: Rootsi kr. 60.000 (1986) ja kr 65.000 (1987), USA igal aastal kr. 50.000, Kanada igal aastal kr. 50.000, Austraalia igal aastal kr. 20.000 ning muud maad kr. 20.000 (1986) ja kr. 30.000 (1987). Kulude poolel on eelarves perekondade abistamiseks ettenähtud kr. 120.000 (1986) ja kr. 130.000 (1987). Muudeks kodumaale suunatavateks toetusteks (eripakid, arstimid jne.) on eelarves reserveeritud kr. 20.000 aastas. Välistegevuseks (pressiteadaanded, memorandumid jne) on eelarves ettenähtud kr. 20.000 aastas. Abistamiskeskuse asjaajamise kuludeks (kontorimaterjal, paljundamine, post, telefon ning büroo ja muud kulud) on reserveeritud kr. 31.000 aastas.

Abistamiskeskuse liikmemaksuks määratakse vähemalt kr. 50.00 üksikisikuile ja vähemalt kr. 100.00 organisatsioonidele ja ettevõtteile aastas.

Valimiste päevakorrapunkti all valitakse juhatusse endiseist liikmeist Ivi Hubel-Puusepp, Jaak Jüriado, Mihkel Jüris, Ants Kippar, Woldemar Krüppelman, Ants Pahv, Piia Saare ja Kulla Velliste ning uuena Mart Kikerpuu. Juhatusliikmete asemikeks valitakse Mark Karell ja Lembit Pella. Revisjonikomisjon valitakse tagasi endises koosseisus, nimelt Senta Karupää, Harald Nurk ja Voldemar Palm. Revisjonikomisjoni liikmete asemikeks valitakse Rein Puusepp ja Ailo Mikiver.

ESTO '88 koosoleku juhataja T. Metsala ja protokollija E. Aruja Eesti Majas. Foto: T. Säägi

ROYAL LePAGE
REAL ESTATE SERVICES LTD., BROKER
325 MOORE AVENUE, TORONTO
ESINDAJA
MAI SAARNA
Tel. kontoris 424-4900
kodus 751-1296

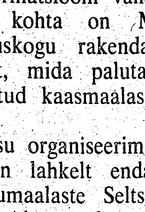

Maakondliku Esinduskogu „Reis Läände"

Maakondliku Esinduskogu poolt organiseeritakse 1987. a. suvel reis Kanada läänerannikule, et osa võtta seal 1. juulist kuni 5. juulini toimuvaist Lääneranniku Eesti Päevadest ja et veeta pärast pidustusi Vancouveris mõni päev ilusas Briti Kolumbias.

Reisukava kohaselt lahkutakse Torontost lennuteel 30. juunil. Vancouveri peatus (7 ööd) võimaldab kaasaelada kohaliku ja USA lääneranniku eestlaste ühispidustustele. Iga kahe aasta järele toimuvad Lääneranniku Eesti Päevad on tuntud oma hea korralduse ja rikkaliku kava poolest. Samuti on võimalik tutvuneda Vancouveri linna vaatamisväärsustega, supelda Vaikses ookeanis, kohata sõpru Kanada ilusamas provintsis ja soovikorral teha väljasõit Vancouveri saarele.

Vancouverist reisitakse mugava kaugsõidu-bussiga läbi kõrgmägede Banffi. Ööbimispeatus on Pentictonis. See osa teekonnast pakub suurepärast vaatamisvõimalust nii iseendale kui ka kaamerale.

Juba Banffi linn üksinda on ülemaailmselt tuntud piltpostkaardi iluga mägilinn, mille peatänaval kuuleb paljusid keeli, kaasaarvatud eesti keel. Siin veedetakse kaks päeva. Banffist viivad bussid reisijate pere Calgary lennuväljale, kus jäetakse jumalaga Lääne-Kanadaga. Lennuteel saabutakse tagasi Torontosse 10. juulil.

Reisu hinnaks on kalkuleeritud $1150.— isikult, kaks inimest ühes ruumis. See summa katab lennu- ja bussisõidu ning ööbimiskulud hotellides. Selline madal sõiduhind on saavutatud suure osavõtjate arvuga arvestades, toetudes maakondade ürituste populaarsusele. Võimalikud vähemad kõikumised hinnatabelis leiavad kohest teatamist Maakondliku Esinduskogu poolt.

Hinna sisse ei ole arvestatud soovikohased kindlustused, sõit Vancouveri saarele (kui on soovijaid), toitlustamine ja loomulikult ka mitte piletid Eesti Päevadele.

Registreerimise tähtpäevaks on 1. jaanuar 1987 sissemaksuga $250.— isikult. 1. veebruariks 1987 tuleb tasuda $200.— ja ülejäänud summa maikuuks.

Informatsiooni vahendamiseks reisu kohta on Maakondlik Esinduskogu rakendanud kaks kanalit, mida palutakse asjast huvitatud kaasmaalastel kasutada.

Reisu organiseerimise ülesanded on lahkelt endale võtnud „Pärnumaalaste Seltsi" esimees Endel Ainsaar, kes on koostöös ühe Toronto suurema reisibürooga. Tema toimetab registreerimist ja vastab võimalikele küsimusile telefonil 752-8643.

Teine võimalus on külastada Esinduskogu poolt korraldatavat „Reis Läände" õhtut Eesti Maja väikeses saalis kolmapäeval, 10. detsembril kell seitse. Koosolekul antakse informatsiooni ja toimub registreerimine reisuks.

Maakonnad teevad kõik, et „Reis Läände" muutuks turismireisu kõrval suureks sõprusteekonnaks, kust tullakse tagasi uute elamustega.

VAIPADE & MÖÖBLI PUHASTUS
SEINAST-SEINA JA LAHTISED
ERIK LOKBIK — 447-9834

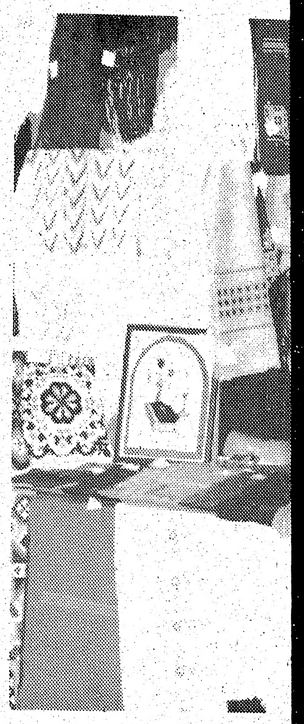

Vana Andrese kiriku loter
kelson, A. Lepik, H. Sepa,

Lugejakiri

Millal tõuseb ku

Praegune tõus on ajutine j
spekulatiivse iseloomuga. Pike
maajalist kestvust sellele ei sa
ennustada. Aktsiooni tulipunk
on asetatud Lõuna-Aafrika, mi
le ümber puhuvad Moskvast li
kumapandud tuuled. Üritus tao
leb kommunistliku revolutsioon
teostamist L. Aafrikas, mis ar
naks venelastele kohese võima
luse sinna oma sõjabaaside eh
tamiseks.

Minu arvamuse järgi ei täit
see ilus kava nii kiirelt kui sed
humanitaar-aktivistid, lühinägel
kud riigijuhid ja kirikuõpetaja
arvavad.

Sanktsioonidega võib küll ta
kistada veini ja õunte eksport
ent mitte kulla voolu. Kull
võim on tugev, see murrab oma
le liikumstee vabaks igas olukor
ras.

Kuld on L.-Aafrika elusoon
Selle pärast võitlesid buurid Bri
Impeeriumi armeega ja nad võit
levad jälle. Nad juba määriva
sõjavankrite rummusid. Kulla
kaevandused on viimased, mi
L.-Aafrikas sulgemisele lähevad
Niikaua, kui kuld sealt vaba
voolab Shveitsi panka, ei saa se
le kõrge hind püsida vaid jää
mängukanniks spekulantidele.

Millal aga tõuseb kulla hin
kõrgele ja jääb sinna kauemak
ajaks püsima? Siis, kui lääne
maailmas sünnib plahvatus, mi
paneb pankade uksepiidad vär
sema ja annab unistele pangad
rektoritele uued probleemid la
hendada.

Eeltööd selleks on juba kä
mas. Peamiseks nõudeks on d
tente taastamine ja siis suur
sõpruse ja usaldusvahekorra loo
mine Ameerika ja N. Liidu va
hel. On see saavutatud, siis a
gab raha pumpamine Lääne
Itta. Seda voolu kontrollitaks
Moskvas suure hoolega. On nee
laenud lähenemas kulminatsioo
nile ja Lääne pangad ei tah
enam anda uusi laene, vana võ
la protsentide tasumiseks ja mo
ratooriumi pikendamisega teki
raskusi, siis astub näitelavale F
del Castro. Vägeva kõnega tee
ta kõigiti selgeks, kui suure kur
tööga on Lääne laenuasutuse
hakkama saanud, kuipalju ra
on nad röövinud intressi näo
summad, mis ületavad kauge
laenude algsuuruse! Kui nüü

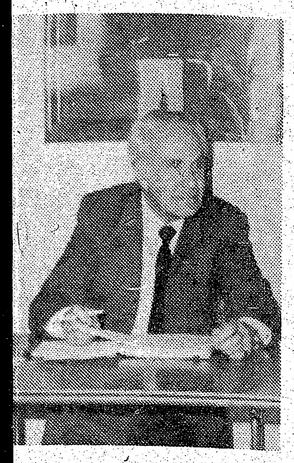

T. Metsala ja protokollija
Foto: T. Säägi

S LTD., BROKER
E, TORONTO

uskogu

u poolt organiseeritakse
nerannikule, et osa võtta
toimuvaist Lääneranniku
ast pidustusi Vancouveris
s.

elis leiavad kohest teatamist
akondliku Esinduskogu
it.
iinna sisse ei ole arvestatud
vikohased kindlustused, sõit
ncouveri saarele (kui on soo-
id), toitlustamine ja loomuli-
ka mitte piletid Eesti Päe-
ele.
egistreerimise tähtpäevaks
. jaanuar 1987 sissemaksuga
0.— isikult. 1. veebruariks
7 tuleb tasuda $200.— ja
äänud summa maikuuks.
nformatsiooni vahendamiseks
u kohta on Maakondlik
nduskogu rakendanud kaks
alit, mida palutakse asjast
itatud kaasmaalastel kasuta-

eisu organiseerimise ülesan-
on lahkelt endale võtnud
rnumaalaste Seltsi" esimees
el. Ainsaar, kes on koostöös
Toronto suurema reisibüroo-
Tema toimetab registreeri-
ja vastab võimalikele küsi-
ile telefonil 752-8643.
eine võimalus on külastada
nduskogu poolt korraldatavat
is Läände" õhtut Eesti Maja
teses saalis kolmapäeval, 10.
embril kell seitse. Koosole-
antakse informatsiooni ja
ub registreerimine reisuks.
Maakonnad teevad kõik, et
is Läände" muutuks turismi-
kõrval suureks sõprusteenaks, kust tullakse tagasi uuamustega.

AIPADE & MÖÖBLI
PUHASTUS
NAST-SEINA JA LAHTISED
ERIK LOKBIK — 447-9834

Vana Andrese kiriku loteriilt Naiskäsitööringi väljapanekute ees. Vasakult A. Mihkelson, A. Lepik, H. Sepa, Õ. Türk, V. Nõmm.

Toronto Vana-Andrese koguduse edukas loterii

Elevust ja vaheldust toovad koguduste ellu ilmalikud üritused. Väga rahvarohkelt toimus 9. nov. Vana-Andrese koguduse loterii.

Juba varastel hommikutundidel tuli kokku üle 30 koguduse liikme, kes varasemate kogemuste varal asusid korraldama samal päeval toimuvat loteriid. Naisring pr. Linda Pintsoni juhatusel asus valmistama hommikeinet ja pärastistele külalistele maistvaid võileibu ja kohvikõrvast.

Käsitööring väga rikkalike ja kaunite käsitöödega oma juhataja pr. Õie Türk'iga seisis probleemi ees, kuhu kõik need kodus-valmistatud vaibad, linikud jne. paigutada. Kuid kõigile leiti ruumi ja neist kujunes värvirikas trepikoda koos müügilauaga.

Ehitustoimkond oma esimehe H. Kullaga püstitas loterilauad ja sisustas saali-ruumi kõigile mugavalt. Üldarvuliselt üle 30 abilise, mitmed abielupaaridena, koostasid vilunult ja oskuslikult juba varakult külalisi-ootava loterii.

Dr. E. Aruja ja laekur pr. J. Antoni mureks oli loterii looside müük ja neile aitas kaasa koguduse esimees T. Orav. Peale loterii-toimkonna hommikeinet tehti veel mõningaid ümberkorraldusi ja loterii, mille esemete rikkus, kvaliteet ja mitmekesisus oli külalistele väga vastuvõetav, võis alata.

Rikkalikult oli kunstiteoseid. Nendest üle poolte koguduse liikmete-kunstnike kingid. Oli ka palju naiste ja meeste käsitöid, majapidamistarbeid, iluesemeid ja praktiliselt kõike, mis loteriidelt oodatud. Paremates kunstiteostest ja väärtuslikemaist esemeist sai eri-(ameerika) loteriid ja ka minioksjonid, mis küll esitati pisut hilja, kuid mis leidsid siiski omale uued omanikud. Käsitööde müügilaud oli edukas, samuti einelaud maitsvate hõrgutistega. Koguduse majanduslik osa oli kõigi kaasaaitamisega tõhustunud. Tänu kõigile külalistele, loterii-esemete kinkijaile ja teistele vaevanägijatele.

E. Eerme

Lugejakiri

Millal tõuseb kulla hind?

Praegune tõus on ajutine ja spekulatiivse iseloomuga. Pikemaajalist kestvust sellele ei saa ennustada. Aktsiooni tulipunkti on asetatud Lõuna-Aafrika, mille ümber puhuvad Moskvast liikumapandud tuuled. Üritus taotleb kommunistliku revolutsiooni teostamist L. Aafrikas, mis annaks venelastele kohese võimaluse sinna oma sõjabaaside ehitamiseks.

Minu arvamuse järgi ei täitu see ilus kava nii kiirelt kui seda humanitaar-aktivistid, lühinägelikud riigijuhid ja kirikuõpetajad arvavad.

Sanktsioonidega võib küll takistada veini ja õunte eksporti, ent mitte kulla voolu. Kulla võim on tugev, see murrab omale liikumstee vabaks igas olukorras.

Kuld on L.-Aafrika elusoon. Selle pärast võitlesid buurid Briti Impeeriumi armeega ja nad võitlevad jälle. Nad juba määrivad sõjavankrite rummusid. Kullakaevandused on viimased, mis L.-Aafrikas sulgemisele lähevad. Niikaua, kui kuld sealt vabalt voolab Shveitsi panka, ei saa selle kõrge hind püsida vaid jääb mängukanniks spekulantidele.

Millal aga tõuseb kulla hind kõrgele ja jääb sinna kauemaks ajaks püsima? Siis, kui läänemaailmas sünnib plahvatus, mis paneb pankade uksepiidad värisema ja annab unistele pangadirektoritele uued probleemid lahendada.

Eeltööd selleks on juba käimas. Peamiseks nõudeks on detente taastamine ja siis suure sõpruse ja usaldusvahekorra loomine Ameerika ja N. Liidu vahel. On see saavutatud, siis algab raha pumpamine Läänest Itta. Seda voolu kontrollitakse Moskvas suure hoolega. On need laenud lähenemas kulminatsioonile ja Lääne pangad ei taha enam anda uusi laene, vana võla protsentide tasumiseks ja moratooriumi pikendamisega tekib raskusi, siis astub näitelavale Fidel Castro. Vägeva kõnega teeb ta kõigiti selgeks, kui suure kuritööga on Lääne laenuasutused hakkama saanud, kuipalju raha on nad röövinud intressi näol; summad, mis ületavad kaugelt laenude algsuuruse! Kui nüüd veel mõni peaks tahtma oma laenu tasuda, siis oleks see andeksandmatu kuritegu sotsialismi vastu.

Muidugi kaotavad siis pangad oma laenatud miljardid ja koos nendega ka rahva usalduse.

Siis tõuseb kulla hind kõrgele ja jääb sinna püsima niikauaks, kui pangad võidavad tagasi rahva usalduse ja endale tegevuskapitali. See ooteaeg on pikk ja paljud meist seda ei näe.

Ameerika kongressi mentaliteedi kohaselt ei olegi see negatiivne nähe. Nemad tõlgitsevad seda nii, et see on puhtal kujul kommunistlike riikide abistamine, mida Ameerika on alati teinud kogu kommunistliku ajaloo jooksul.

Ma kuulsin hiljuti ühe kongressiliikme kõnet, kus ta mainis, et Ameerika ei peaks relvastusele raha raiskama, sellega ainult ärritame venelasi. See raha tuleb annetada venelastele, sest kui meie aitame vene rahva elustandardit tõsta sama kõrgele kui see on meil, siis hakkavad nad samuti mõtlema nagu meiegi. Tulemuseks on püsiv rahu. „No war, no American boy need to die."

See ennustus tundub küll liigselt varajane, ent võib-olla on see siiski parem kui unustusest hilinenu. Pealegi ei ole praegu aeg börsil äritsemiseks soodne. Tervenemise asemel võib märgata hoopis haiguse sümptoome, kus kahjustav viirus võib nakatada nii ostjat kui müüjat.

Momendil on õige sõita lõunasse — ookeani suplema!

Arthur Tiido

Öine rong Moskvasse

„The Economist" kirjeldab ühes oma viimases numbris umbes 30.000-de välismaalase probleeme Moskvas oma igapäevaste tarbeainete sisseostudega. Toiduainete ostmisel tuleb seista tunde „sabas", paljud kaubad nagu auto-osad ja muud tööstuskaubad ei ole üldse saadaval. Paljud välismaalased on oma ostuprobleemid lahendanud sellega, et tellivad vajalikud kaubad Soomest.

Igal äripäeva hommikul toob öine rong Helsingist kaupu lääne-diplomaatidele, ärimeestele ja ajakirjanikele, tavaliselt tellitud telefoniteel või telexiga. Helsingi suurkaubamaja Stockmann müüs möödunud aastal oma kundedele Moskvas ja Leningradis kaupu 12 miljoni marga eest (umbes 3,4 milj. kanada dollarit), mis moodustab umbes 2% Stockmanni Helsingi peaäri läbimüügist. Värsked toiduained, eriti suured kvantumid piima, riietusesemeid, tualetitarbed ja pesupulbrid on väga nõuetavad.

Stockmanni müügid Venemaale on kasvanud 10—15% aastas. Kui Gorbatshovi lubadused rahvale tarbekaupade hulga suurendamiseks peaksid materialiseeruma, tähendaks see Stockmanni müükide vähenemist. Momendil aga muretseb kaubamaja palju rohkem kasvava konkurentsi üle Lääne-Saksa, Taani ja Shveitsi firmade poolt kui venelaste tarbekaupade produktsiooni suurenemise pärast.

TR.

British Gas suurim aktsiaväljaanne

Häid väljavaateid investeerijaile

Nagu üldiselt teada, on Thatcheri konservatiivide valitsus põhimõtteliselt otsustanud müüa riiklikud suurettevõtted erasektorile. Järjekordne selline tehing on jõudmas lõpufaasi ja pakub häid võimalusi investeerijaile ka Kanadas.

Üle nelja miljardi British Gas Corp. aktsiat tuleb müügile üle maailma, sellest 110 kuni 210 miljonit aktsiat Kanadas. Aktsiate lõplik hind selgub 21. nov., tellimiste vastuvõtmine lõpetatakse 3. dets. ja aktsiaid hakatääse börsil noteerima 8. dets.

Aktsiate hind tuleb tasuda kolmes osas 18 kuu jooksul, miinimum ost 100 aktsiat. Arvatakse, et dividend tulevikus tõenäoliselt ulatub 6—7 protsendile.

Juhime tähelepanu British Gas Corp. aktsiate suurele hinnatõusu potentsiaalile. Konservatiivide majanduspoliitika soodustab miljonite uute aktsiaomanikkude tekkimist (nn. rahva-kapitalism), seepärast on kõikide eelmiste taoliste aktsiaväljaannete hinnad määratud tunduvalt madalamad võimalikust kujunevast turuhinnast börsil. Arvatakse, et British Gas Corp. ei kujune ses suhtes erandiks.

Ettetellimised (subscriptions) aktsiatele on varemalt ületanud saadaolevat aktsiate arvu mitmekordselt. Näiteks eelmine Trustee Savings Bank väljaandele saabus 5 miljonit ostusoovi ja ettetellimised ületasid väljaande kaheksakordselt.

Kanada turul korraldab aktsiate ettetellimist ja müüki 20-liikmeline grupp finantsasutusi Wood Gundy Inc. juhtimisel. Isikutel, kes on huvitatud British Gas Corp. aktsiate ostmisest, tuleb kohe võtta ühendust oma börsimaakleriga ja anda sisse tellimine. 8. detsembril selgub siis, kui suures ulatuses maakleril on olnud võimalust seda tellimist rahuldada. Veel kord — otsustada tuleb kiirelt, aega on väga napilt.

Antoni Truuvert

AVP
ALARMISÜSTEEMID
varguse ja tule vastu
Tel. 496-2334
kodus 499-8193
Allan Prümmel

„VABA EESTLANE"
on vabade eestlaste häälekandja.

THE FINNISH PLACE
5463 Yonge St. Willowdale — Finchi lähedal
Telefon 222-7575
JÕULUD ON LÄHEDAL! Kui lähete tegema jõuluoste, siis külastage esimeseks meid.
Meil on kvaliteetsed kaubad. ☆ MADE IN FINLAND ☆
Klaaskaubad, ehted, küünlad, küünlajalad, laudlinad, servietid, heliplaadid, jõuludekoratsioonid, roostevabast potid, pannid, kandikud ja vaagnad ☆ Daamide ja härrade toatuhvlid ja saapad.
Delikatesse ja pagarisaadusi (Rooneeme ja Parkway Bakery)
TELLIMISED JÕULUSINGILE, -VORSTILE JA MUULE ANDA VARAKULT
Avatud alates detsembris iga päev 9-9, laup. 9-5, jõululaup. 8-2

Nr. 87

SPORT

Kuldne peatükk eesti spordi ajaloos

Kuidas heitles Palusalu Berliini olümpiamängudel

Tänavu suvel möödus 50 aastat päevadest, mis kuldsete tähtedega on raiutud eesti spordi, eriti raskejõustiku ajalukku. Olümpiamängudel Berliinis 1936. aastal võitis Kristjan Palusalu kuldmedalid raskekaalus mõlemas maadlusviisis — nii vabamaadluses kui ka klassikalises stiilis. Saavutus, millega keegi ei enne seda ega pärast pole hakkama saanud.

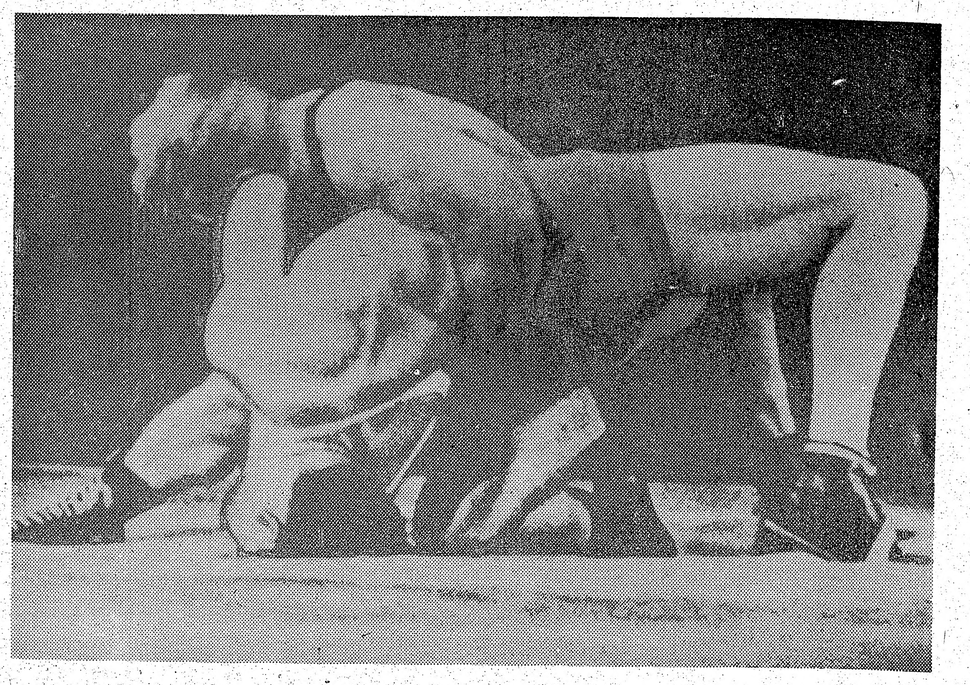

Kuulus foto Palusalu ja sakslase Hornfischeri vahelisest matshist Berliini olümpiaadil.
Foto: E. Raidi kogust

Meie lehe veergudel võisime hiljuti näha huvitavaid ajaloolisi pilte — esiteks Eesti maadlusmeeskond Tallinna Balti raudteejaamas enne ärasõitu Berliini ja teiseks võidukad medalimehed Palusalu, Neo ja Väli samas kohas tagasitulekul lillede ja loorberitega.

Nende kahe foto vahele sobib ajaliselt hästi üks, mis võetud Berliinis Palusalu viimase matshi ajal sakslase Hornfischeri vastu. Pilt kujutab momenti, kus Palusalu oma vastase silda on viinud. See võte otsustas matshi võitja ning tõi eestlasele teise kuldmedali.

Kui Balti jaamaesisel pildistatud meeskond Berliini hakkas sõitma, ei osanud neist vist keegi aimata, et Palusalu tuleb sealt tagasi kahekordse olümpiavõitjana.

Mis juhtus selle ja teise pildi vahel olevatel päevadel „Deutschlandhalles", see väärib üksikasjalikku meenutamist.

Suurkonkurentsi avasid vabamaadlejad. Palusalu võttis vabamaadlusest osa ainult mõttega, et saada veidi „soojendust" hiljem toimuvale turniilile klassikalises stiilis, tema peaalal. Kuid, kui algus hästi läks, ei tahtnud ta enam pooleli jätta.

Vabamaadluses oli osavõtjaid 16 meest. Esimeseks katsekiviks Kristjanile sai kardetav tshehh Klapuch (tuli lõpuks hõbedale). Palusalu pani vastase õlgadele partermaadluses nn. inglise tangidega. Kiiresti seljatas ta ka teise vastase, prantslase Herlandi. Võitis siis punktidega 3:0 türklase Cobani, pisut üle 8 minuti pidas vastu ameeriklane Dunn. Viiendaks vastaseks oli Euroopa meister shveitslane Bürki, kelle Palusalu võimas poolnelson 6 min. 15 sek. järel parteris õlgadele viis.

Viimane tõke teel kullale oli soomlaste lootus „Jammu" Nyström, meie lehe varemas pildis o. ta ekslikult nimetatud roots.aseks.

Mehed rassisid viimast välja pannes. Meie mees oli parteris peal olles akkajam, üritas rohkem ja teenis 3:0 võidu.

See aga tähendas kuldmedalit!

Võistlus sellele järgnenud klassikalises maadluses oli samuti haruldaselt tugev. Esimese vastase, austerlase Schölli, viis Palusalu õlgadele 8.49-ga, rumeenlase Kondorossy poolnelsonist ajaga 10.46. Järgnes tasavägine heitlus rootslaste parima mehe Nymaniga, mis andis 3:0 võidu eestlasele. Analoogiliseks kujunes ka matsh türklase Cobaniga — 3:0.

Palusaluga samaaegselt võrdselt võiduteed oli käinud sakslaste ebajumal, kahekordne Euroopa meister Hornfischer. Nüüd läksid nad omavahel kokku finaalis. See ei olnud kerge Palusalule; tal oli juba kümme rasket matshi seljataga ja ta pidi olema väsinud. Aeg oli üle keskööd.

Algpüstimaadlus ja parter möödusid viigiliselt. Tuhanded saksa pealtvaatajad karjusid hääled kähedaks. Ühest nurgast aga oli kuulda: „Pa-lu-sa-lu, anna va-lu!" See oli grupp Eestist, kes Kristjanit püüdis ergutada. Lõpp-püstimaadlus! Vähese pusimise järel pani Palusalu kõik ühele kaardile — kiire võte, ülerinnaheide ja hetk hiljem oli Hornfischer sillas!

See tähendas 3:0 võitu ja kuldmedali eestlasele. Palusalust oli saanud Maailma-Kristjan.

Kogu Eesti valmistas talle väärika vastuvõtu. Riigihoidja K. Pätsilt sai ta kingituseks ja tunnustusena asundustalu Pillapalus.

Järgmisel aastal saadeti Palusalu Pariisi Euroopa meistrivõistlustele kindla lootusega, et ta ka sealt kulla toob. Ja tõigi. Kuid kahjuks jäi see tal viimaseks kullaks. 1938. a. talvel, kõige paremas maadlejaeas, vigastas ta treeningul raskesti õlga. Vaevalt kuu aega hiljem nõuti aga tema osavõttu maavõistlusest Soomega Helsingis. Ja seal juhtuski see, miks kahekordne olümpiavõitja pidi lõplikult matilt lahkuma.

(Järg lk. 9)

Põrandaalune „Manifest" N. Liidust

Välismaile smugeldatud dokument, mis võib olla koostatud sealsete kõrgemate ameti-isikute poolt.

Pealkirja all „Kremli radikaalid nõuavad reforme" kirjutab „The Guardian'i" reporter Martin Walker, et N. Liidus on levitatud 17-leheküljelist manifesti, mis vähemalt näiliselt on koostatud nõndanimetatud „lojaalse opositsiooni" poolt, nagu Briti parlamendis nimetatakse vähemusparteid, kes moodustab „Tema Majesteedi lojaalse opositsiooni".

S.

Aeg selliste evolutsiooniliste lahenduste saavutamiseks on ammu möödas. Me peame, enne kui on liiga hilja, võtma kasutusele revolutsioonilisi meetmeid, et oma majanduslikud alused uuesti üles ehitada, et vajalikke muudatusi toime panna meie sotsialistlikus valitsemisstruktuuris, et nõukogude ühiskonda umbtänavalt jälle laiale maanteele tagasi viia!

Seetõttu on Sotsialistliku Uuenduse Liikumine veendunud, et olukordade parandamiseks N. Liidus tuleb võtta kiirelt tarvitusele mitmeid erimeetmeid.

POLIITILISED MEETMED

1) **Pressivabadus:** Nõndanimetatud „Watergate" skandaal USA-s ja president Nixon'i ametist tagasi astumine; ajakirja „der Spiegel" paljastused Saksa Liitvabariigis ja sealse välisministri Strauss'i ametist loobumine; nn. „Lockheed'i" skandaal Jaapanis ja endise peaministri Tanaka kohtu alla andmine; protestilaeva „The Rainbow Warrior" Uus-Meremaa sadamas põhja laskmine ja sellele järgnev Prantsuse välisministri Hernu lahkumispalve — need ja veel paljud muud näited Läänemailt märgivad sealse pressi iseseisvust ja rippumatust valitsevast rezhiimist ja parteist.

Press mängib seal tähtsat rolli korruptsiooni avalikuks tegemisel ja seadusemurdmise paljastamisel, isegi juhul kui seadusemurdjaiks on kõrgtasemelised poliitikud või ülitähtsad ameti-isikud.

Kui meil N. Liidus oleks rippumatu press, aitaks see tunduvalt kaasa individuaal-kuritegevuse vastu võitlemisele; press informeeriks tõetruult ka N. Liidu rahvast elust ja olust nende kodumaal ja ka välismail.

Paremini informeeritud nõukogude rahvastik oleks paremini võimeline hindama nii maailmasündmusi kui ka oma maa riigi ja partei ameti-isikute tegevust.

Pressivabaduse kohta kirjutas Lenin: „Tööliste ja talupoegade vabariik saab aru vaba pressi tähtsusest ... tähtsusest, et iga teatud kodanikegrupi kohta, nagu näiteks 10.000 inimest, tuleks määrata teatud hulk paberit ja neile anda ka trükivõimalusi ..."

2) **Usuvabadus:** Tuleb peatada inimeste tagakiusamine poliitilistel ja usulistel põhjustel ning neile lubada täielik kõnevabadus. Praegune surveaparaat ja selle abil teostatud repressioonid põhjustavad silmakirjalikkust, kitsarinnalisust, onupojapoliitikat ja orjalikkust.

Nõukogude kodanikud õpivad elama kaksikelu — üks on ametlik, kus nad peavad käituma sõnakuulelike hüpiknukkudena, kuna teine on kodune, perekonna ja lähemate sõprade hulgas, kus nad võivad enamvähem vabalt oma arvamist avaldada. Seepärast ongi meil tekkinud kurioosum, et keegi ei ole võimeline koosolekuil sõna võtma ilma enne valmis kirjutatud märkmeteta — sest igaüks peab ainult teiste mõtteid kordama ja seetõttu enne kontrollima, kas tema ettepanek on parteipoliitiliselt „korrektne". See kehtib nii uue väljapoliitika vormimise kui ka püksisääre laiuse ja kuue pikkusmõõtude kohta.

Alati peab kordama, mida keegi kõrgem ametiisik on juba varem öelnud. Seetõttu tuleb ette, et kõnevabaduse puudumine sunnib inimesi asutama illegaalseid, põranda-aluseid gruppe nii poliitiliste kui ka usuliste asjade arutamiseks. Samuti põhjustab see laialdast väljarändamise-tungi eriti meie intellektuaalide — kunstnike, kirjanike ja teadlaste hulgas. Kuid veelgi hullem on, kui selline repressioon viib relvastatud vastuhakule, nagu see toimus Riia sadamas ühe Punalipulise Baltimere laevastiku sõjalaeva pardal. Või juhtudega, kus kõrgel kohal olevad KGB ohvitserid „hüppavad ära" vaenlase poolele.

Sõnavabaduse ja pressivabaduse garanteerimine muudaks meie poliitilist olukorda palju tugevamaks, aitaks kaasa moraali tõstmisele ja nõukogude rahva poliitilisele ühtsusele ning õpetaks meid tõeliselt oma maad armastama. Ilma nende vabadusteta ei saa olla mingit õiget „avalikku arvamist". Ja isegi Lenini järgi ei saa ilma „avaliku arvamiseta" mingist demokraatiast juttugi olla.

3) **Anda põhiseaduslikku võimalust alternatiivsete poliitiliste organisatsioonide moodustamiseks:** Meie maal kehtiv ühe-partei süsteem loodi Lenini poolt kui „proletariaadi diktatuur", et hävitada vana poliitilist süsteemi. Nüüd kus ju lõplik „sotsialismi võit" on kindlustatud, on „proletariaadi diktatuur" oma otstarbe täitnud ja see ei ole enam kauem tarvilik.

Kapitalistlikel maadel avaldatakse valijate soove kodanliku riigimehhanismi kaudu, mis on moodustatud võimuloleva partei (või parteide koalitsiooni) poolt. Sinna hulka kuuluvad tihti ka kommunistid. See valitsus esitab programmi, mis on kõige vastuvõetavam selle partei huvidele, kes valitsuse moodustavad. Kuid kui võimulolev partei ei ole võimeline oma lubadusi täitma, annab rahvas oma toetuse mõnele teisele parteile.

Selline mitme poliitilise partei omavaheline võistlus aitab edukalt kaitsta riigi poliitilisi ja majanduslikke huvisid, aitab kaasa uute ideede sisse juhatamisele riigi- ja parteipoliitikasse ning kindlustab kohaltammumise, endarahulolu ja laiskuse vastu. See aitab kõrvaldada või vähemalt piirata bürokraatiat, vastutustundetust, võimu kuritarvitamist ja muid selliseid kroonilisi haigusi, mis levivad maades kus sama partei järjekindlalt valitseb.

(Järgneb)

Jälgige eesti organisatsioonide tegevust VABA EESTLASES!

Kiri

Eesti Invaliide Toetava Naisrii
Majas. Esimene rida: Linda Ki
aru, Leida Nahe, Oldi Põder.
Evi Moks, Magda Kivilo, Ann
Lenk. Kolmas rida: Helle Kree
Toots, Irje-Ann Pihlberg, Ene
Toimetuse märkus: moenäituse
graaf kadus ära). Loodetavasti

Kriitilise iseloomu

Kirjanike kongress Eestis

**Just nagu üleliidulises Nõu
liikmete hulgas kriitiline hoiak,
sioonis. Aprilli lõpus peetud Ee
selgelt esile kriitikas tsensuuri,
tuste vastu. Peale ametlike rapo**

Kongress toimus 24.—26. aprillini
Tallinnas. Peale juba eelnimetatu, kel
kritiseeriti ka bürokraatiat raama-
tute väljaandmisel ja nimepidi bü-
rokraate, kes olid liiga kuulekad
partei intensioonidele. Kõneldi ka
eesti rahvuskultuuri kaitseks.

Paljud kirjanikud, kes varem pole kriitilisi märkusi esitanud, tsiteerisid nüüd Gorbatshovi kõnes kasutatud mõisteid nagu „uued mõtlemisviisid" ja „avalikkus". Endine kirjanike liidu esimees Paul Kuusberg

võrdles koguni lähemat tulevikku viimaste 1950-ndate ja esimeste 1960-ndate aastatega, kui „kirjandus vabastas ennast dogmatismist ja vulgaarsest sotsioloogiast".

Juba enne kogressi avaldati artikleid, millistes esine kriitilisi märkusi tänapäeva olukorra vastu. Näiteks kirjutas parteibürokraat Kalle Kurg, kes kirjanikuna pole saanud erilise kuulsuse osaliseks, kultuuriajakirjas „Sirp ja Vasar" artikli, milles ta kaitses kaasaegset eesti kirjandust. Ta väitis, et just see osa kirjandusest, mida eesti bürokraadid on kritiseerinud tegelikult kujutab endast sammu edasi, kirjanduse edasiarendamist.

Järgmises kultuuriajakirja numbris suunas Teet Kallas rünnaku „vulgaarse sotsioloogia" vastu seoses stalinisti Egon Rannet'i postuumse raamatu avaldamisega. Kallas kritiseeris ka asjaolu,

et kirjanike liidu eesotsas on liiga vähe kirjanikke ja liiga palju

hist Berliini olümpiaa-
Foto: E. Raidi kogust

eestlasele. Palusalust oli
ud Maailma-Kristjan.
Eesti valmistas talle väärisastuvõtu. Riigihoidja K.
sai ta kingituseks ja tunena asundustalu Pillapa-

misel aastal saadeti Palu-Pariisi Euroopa meistristele kindla lootusega, et sealt kulla toob. Ja tõigi. Kahjuks jäi see tal viimaillaks. 1938. a. talvel, kõiremas maadlejaeas, vigastreeningul raskesti õlga. t kuu aega hiljem nõuti na osavõttu maavõistlusest ga Helsingis. Ja seal juhsee, miks kahekordne avõitja pidi lõplikult makuma.

(Järg lk. 9)

äitnud ja see ei ole enam tarvilik.
talistlikel maadel avaldavalijate soove kodanliku hhanismi kaudu, mis on tatud võimuloleva partei rteide koalitsiooni) poolt. hulka kuuluvad tihti ka nistid. See valitsus esitab mmi, mis on kõige vastum selle partei huvidele, tsuse moodustavad. Kuid mulolev partei ei ole võioma lubadusi täitma, anvas oma toetuse mõnele parteile.
e mitme poliitilise partei eline võistlus aitab edutsta riigi poliitilisi ja makke huvisid, aitab kaasa eede sisse juhatamisele a parteipoliitikasse ning ab kohaltammumise, enolu ja laiskuse vastu. See õrvaldada või vähemalt bürokraatiat, vastutustunvõimu kuritarvitamist ja lliseid kroonilisi haigusi, ivad maades kus sama ärjekindlalt valitseb.

(Järgneb)

Jälgige eesti anisatsioonide tegevust A EESTLASES!

kirjandus • kunst • muusika

Eesti Invaliide Toetava Naisringi liikmeid, kes hiljuti esitasid eduka moenäituse Eesti Majas. Esimene rida: Linda Kirs, Hilda Ohi, Õie Türk, Helju Salumets, Helgi Sooaru, Leida Nahe, Oldi Põder. Teine rida: Juta Kübarsepp, Ilse Härm, Leida Keinas, Evi Moks, Magda Kivilo, Ann Pajuäär, Emilie Vooglaid, Anne Orunuk, Marianne Lenk. Kolmas rida: Helle Kreem, Aino Laanep, Helma Jürima, Eha Lupp, Alvine Toots, Irje-Ann Pihlberg, Ene Paulus. Foto: Ervin Aleve

Toimetuse märkus: moenäituse fotod on seni tehnilistel põhjustel avaldamata (fotograaf kadus ära). Loodetavasti saame need kunagi kätte.

Kriitilise iseloomuga sõnavõtud

Kirjanike kongress Eestis

Just nagu üleliidulises Nõukogude Kirjanike Liidus, on ka Eesti Kirjanike Liidu liikmete hulgas kriitiline hoiak, tõenäoliselt isegi kriitilisem kui üleliidulises organisatsioonis. Aprilli lõpus peetud Eesti Kirjanike Liidu kongressil tuli kriitiline meeleolu selgelt esile kriitikas tsensuuri, ajaloo võltsimise, lääne raamatute puuduse ja reisitakistuste vastu. Peale ametlike raportite on nüüd ka teisi kirjeldusi sellest jõudnud läände.

Kongress toimus 24.—26. aprillini Tallinnas. Peale juba eelnimetatu, kritiseeriti ka bürokraatiat raamatute väljaandmisel ja nimepidi bürokraate, kes olid liiga kuulekad partei intensioonidele. Kõneldi ka eesti rahvuskultuuri kaitseks.

Paljud kirjanikud, kes varem pole kriitilisi märkusi esitanud, tsiteerisid nüüd Gorbatshovi kõnes kasutatud mõisteid nagu „uued mõtlemisviisid" ja „avalikkus". Endine kirjanike liidu esimees Paul Kuusberg

võrdles koguni lähemat tulevikku viimaste 1950-ndate ja esimeste 1960-ndate aastatega, kui „kirjandus vabastas ennast dogmatismist ja vulgaarsest sotsioloogiast".

Juba enne kogressi avaldati artikleid, millistes esine kriitilisi märkusi tänapäeva olukorra vastu. Näiteks kirjutas parteibürokraat Kalle Kurg, kes kirjanikuna pole saanud erilise kuulsuse osaliseks, kultuuriajakirjas „Sirp ja Vasar" artikli, milles ta kaitses kaasaegset eesti kirjandust. Ta väitis, et just see osa kirjandusest, mida eesti bürokraadid on kritiseerinud tegelikult kujutab endast sammu edasi, kirjanduse edasiarendamist.

Järgmises kultuuriajakirja numbris suunas Teet Kallas rünnaku „vulgaarse sotsioloogia" vastu seoses stalinisti Egon Rannet'i postuumse raamatu avaldamisega. Kallas kritiseeris ka asjaolu,

et kirjanike liidu eesotsas on liiga vähe kirjanikke ja liiga palju bürokraate,

kellest olenevad raamatute aeglane avaldamine ja liiga väikesed tiraazhid.

Tuntud kirjanik Mats Traat kaebas avalikult, et tsensuur tema viimasest romaanist oli kustutanud viis peatükki, kokku 128 lehekülge.

Rein Kruus nõudis, et Eestis võimaldataks igale eestlasele kogu eesti kirjanduse kättesaamine, ilma,

et selleks oleks vaja sõita linnast linna, paluda erilubasid, aastaid oodata järjekorda huvitavaid raamatuid jahtides.

Just see teema kujunes hiljem võib-olla kongressi kõige teravamaks vaidluspunktiks.

Kongressi avamisel esines koguni kirjanike liidu esimees ja keskkomitee liige Vladimir Beekman, keda peab lugema rohkem poliitrukiks kui kirjanikuks, ootamatult kriitiliselt.

Ta kritiseeris sotsiaalset stagnatsiooni ja ennustas edaspidist olukordade paranemist.

Enn Soosaar kritiseeris välismaise kirjanduse liiga väikest valikut, kusjuurets tõlgitud kirjanduse puhul eelistati keskpärast kirjandust, et ei tekiks liiga suurt ärevust välismaiste raamatute puhul.

Ka üks eesti suuremaid kaasaegseid kirjanikke Jaan Kross, esines kriitiliste märkustega, juhtides tähelepanu asjaolule,

et kreatiivsust pole võimalik esile kamandada. Kreatiivsus eeldab vabadust.

Konkreetselt kritiseeriti veel otsust avaldada stalinisti Ranneti romaani 80 000 eksemplaris, samaaegselt piirates populaarse luuletaja Hando Runneli luulekogu 4000-le eksemplarile, Marie Underi sünnimaja lõhkumist ja muud taolist.

Hiljem tulnud mitteametlikud raportid kõnelevad luuletaja Uno Lahti väga ägedast kriitikast endise keskkomitee kultuuriosakonna juhataja Olaf Utt'i aadressil,

keda ta süüdistas kahe eesti kirjaniku enneaegses surmas. Üks nendest oli Voldemar Panso, tuntud lavastaja, kes jõi ennast surnuks.

Uno Laht on endine MVD julgeolekuametnik, mispärast ta tõenäoliselt julges riskida rohkem kui paljud teised.

Grupp kirjanikke kongressil esitas resolutsiooniettepaneku, milles taotleti välisreiside võimaldamist, tsensuuri määrustiku avalikustamist ja diletantlike tsensuuribürokraatide kirjandusse sekkumise lõpetamist.

Kas kongressil üldse resolutsioone vastu võeti, pole teada. Igatahes pole ametlikes aruannetes sellest kusagil kirjutatud.

„Sirp ja Vasar'a" aruandes kritiseeriti aga Uno Laht'i sõnavõtte.

Kõige huvitavam valimistulemus oli Paul-Eerik Rummo valimine ühele sekretäri kohale. Ta lõpetas möödunud aastal 18-aastase isevalitud vaikuse, mille ta oli välja kuulutanud protestis selle vastu, et ühte tema kriitilist raamatut ei avaldatud tsenseerimata kujul.

(Radio Free Europe)

Tänuavaldus

Eesti Invaliide Toetav Naisring tänab rohkearvulist moenäituse külastajaid. Täname äride esindajaid, kes meid moenäituse heaks kordaminekuks paljude esemetega aitasid. „Back to Front" moeäri, „Estique" moeäri, „Elegance en plus moeäri, „Marileena" lasteäri.

Lugupidamine ja tänu pr. Irene Loosberg'ile ja pr. Asta Ballstadt'ile. Suurim tänu asendamatule Elva Palo'le, teadustajale Maiki Andre Lupp'ile, lavadekoraator Leena Kimsto'le nägusa lavapildi eest.

Tänu abilistele, Helga Silla, Edda Loo, Silvia Kauküla, Hans Türk, Adolf Paulus, Henri Toots, Raffi Moks, Rein Laanep, Bernhard Pajuäär. Eriti täname väsimatuid modelle ja naisringi liikmeid.

Adolph Lell esines Floridas marginäitusel

Eesti tuntud filatelist Adolph Lell, kelle kuulsamate kogude paremik on likvideeritud, kasutas vähemtuntud filatelistlikku materjali Eesti tutvustamisel USA piirides. 9.—11. mail toimus iga-aastane Florida osariigi Margiklubide Liidu (kuhu kuulub 53 margiklubi), ülemaaline suurnäitus „Stamporee '86", mis leidis aset ajaloolises Colonnade hotellis, Palm Beach'is Floridas.

Margiveteran A. Lell esines selle tshempionide klassi kuuluval näitusel, millise tase üha suureneb, kuna osavõtt on ülekaalukalt USA-poolne. Ta esitas seal oma „Eesti — tembeldatud tervikasjade (Postal Stationary) kogu", seal hulgas ka „Parode"-erikogu, kokku 6 raami 96 leheküljel. Võistluse kõrge taseme tõttu hinnati seda vaid hõbeauhinnaga.

Tähelepanuväärt on suursündmus, et 1986 on USA Filateelia Olümpiaadi aasta, milline vaid iga kümne aasta järel kordub. Nimelt toimus 22. maist 1. juunini kõiki aegu ja mõõtmeid ületav hiigel marginäitus „Ameripex '86" Chicagos, O'Hare näituste hoones. Peadpööritav statistika tõestab, et seal oli esitatud kogu maailma teadaolevate tipp-kogude paremik. Võistluse osasse pääsesid sisse 4500 16-leheküljelist raami täitvad kogud. Peale nende olid esitatud kõik maailma kuulsamad nimedega kogud ja ka mitmekordsed omamaalised tshempionid, kes on ülendatud väljaspool võistlusklassi, tõstes näituse kogumahu 8175 raamile, nende hulgas 175 raami noorte algajate kogudega.

Näitusest oli osa võtmas 150 välisriikide postivalitsust, pakkudes oma marke ülemaailmses ulatuses. USA suurim margiajakiri „Linn's" andis selleks puhuks välja 200-leheküljelise erinumbri, täieliku kavade ja esinejate loeteluga. Sellest ilmnes, et eesti filatelistid näivad „loorberitel" puhkavat ja kolme Balti riiki esindas ainsana W. Norton, Pa. oma Leedu esimese väljaande erikoguga. „Ameripex '86'le" järgneb peatselt Stockholmia '86 näitus. Suurnäitusest osavõtmine on seotud riisiko ja suurte kuludega.

Sõnast „uutma"

„Vaba Eestlase" 5. sept. s.a. nr.-is K. A(rro) juhtkirjas „N. Liit „uutmise" keerises" toob esile Eestis kasutuselevõetud sõna „uutma", mille tegelik tähendus jääb veidi uduseks. N. Eesti „Õigekeelsussõnaraamatus" see sõna puudub, küll on Paul Saagpakk toonud omas „Eesti-inglise sõnaraamatus" tähendusega „uuendama", inglise keeles „to reform, to innovate, to regenerate". Seega siiani vähetuntud lühend, millega punane ajakirjandus Eestis püüab Gorbatshovi reforminõuetele anda omamoodi sisu.

Endel Toiger

Konverents Torontos ajaloo- ja kultuurvarade säilitamiseks

Ühenduses põgenikeestlaste vananemise ja sellega kasvavate uute olukordade tekkimisega eesti ühiskonnas ning ka eesti kunstimuseumi loomise kavade uuesti akuutselt üleskerkimisega, on asjaosalistes ringkondades tekkinud mõte kogu meie ajalooliste ja kultuuriliste väärtuste säilitamise küsimuse terviklikuks ühiskondlikuks vaatlemiseks. Selleks on ka juba paar korda koos käidud, konverentsi teostamise võimalikke plaane selgitatud ning reserveeritud Tartu College'i saal laupäevaks, 14. veebruariks 1987.

Konverentsi hommikupoolne osa käsitleb sissejuhatavalt mõtteid, „miks selline kokkutulek?" Sellele järgneb „Eestlased Kanadas" III osa võimaliku väljaandmise ja sellekohase töö käikulaskmise küsimus. Pikemalt tuleksid siis vaatlemisele arhiivid. Üheks täiendavaks osaks selles raamistikus on filmide ja eriti videode üha suurenev kasutamine meie ühiskonnas sündmuste dokumenteerimisel.

Teine pool päeva kulub kultuurimuuseumi ja selle teostamise mõtte selgitamisele ja analüüsimisele, etnograafiliste esemete võimalikule paigutamisele ka Kanada sellekohastesse muuseumidesse ning siis kogu päeva jooksul esiletoodud mõtetele sünteesi otsimisele nii realistlikult kui see võimalik.

Kogu konverentsi kava viimistlemine jatkub ja referendid, kellede ülesandeks omas sektoris lähemate uurimiste tegemine, on selgitamisel. Suurem osa referente on juba olemas.

R. K.

Toimetusele saadetud kirjandus

EESTI KOMITEE TEATED 1986. Eesti Komitee juhatuse väljajaanne. Sisus 1985. a. tegevusaruanne koos liikmesorganisatsioonide (40) nimega ja nende tegevusega. 1986. a. tegevuskava ja eelarve, mis tasakaalus 4.900.000 Rootsi krooni (ca 980.000 Kanada dollarit). 23-leheküljeline broshüür annab hea ülevaate eestlaste rahvuslikust ja kultuurilisest tegevusest Rootsis, kus on ettenähtud ka eesti noortele eesti koolides hariduse saamise võimalus.

Tõnis Kint, MÄLESTUSKILDE EESTI ELUST JA PÕLLUMAJANDUSEST. Eesti Agronoomide Selts Rootsis. Toimetis nr. 5, Uppsala 1986. 63 lk.

„Külakaja" orkester hiljutisel hiidlaste peol Eesti Majas. Seinal Hiiumaa kaart. Esiplaanil loteriivõidud.

Segakoor „Leelo" ootab peokülalisi

Iga kaasmaalane, kelle hinge on jäänud kübeke romantikat, teab, kes oli Toomas Nipernaadi. Kolm tublit Maarjamaa poega rakendasid kordamööda oma talenti, et seda imeväärset tüüpi elavaks teha. August Gailit lõi algkuju, Ilmar Mikiver valas selle draama- ja värvivormi, Jüri Mandre pani ta helisema. Segakoor „Leelo'le" jäi suhteliselt lihtne ülesanne — helisev Nipernaadi Toronto muusikasõprade ette tuua. 29. novembri õhtul on Eesti Maja suur saal piduehtes. Mugavad lauad maitsva suupistega ootavad, baar nurgas kutsub januseid ja lauluhimulised kooriliikmed kibelevad publiku ette.

Nipernaadi muusika on kütkestav, kuid leidub muudki saamast valdkonnast, mida kõlbab külalistega jagada. Ja võib-olla lubatakse kõigil koos kooriga häält teha, mine tea. „Leelo" õhtud on harilikult üllatusi täis. Üks väike hoiatus siiski kõigile. Kes arvab, et ta ettekannete vahel võib mugavalt istuma jääda, see võib meie poolest seda ju teha, aga kas Volli Gustavson oma kapelliga selleks võimalust annab, on jälle iseküsimus. Kui tema tantsupõrandale meelitab, siis meie kellegi vererõhu ega villis varvaste eest ei vastuta. Ah, sõbrad, unustage ettevaatus ja tulge meiega koos nipernaaditsema!

Segakoor „LEELO"

Petturite meetodeist

Meie ühiskond lokkab „con-men"-idest, kes rahvast petavad

Nende ridade kirjutajal oli võimalus mõned aastad tagasi tutvuda Toronto Metropolitan Police pettuste-uurimise osakonna (Fraud Squad) tööga. Allpool toome mõningad meetodite-kirjeldused petturite tööviisidest, kui nende tegevust tööks saab nimetada.

Üks populaarseim pettemäng ehk „con game" on nõndanimetatud „pangainspektori-mäng". See algab enamasti telefonikõnega mõnele vanemale daamile, kus kõneleja esitleb end pangainspektorina ja ütleb, et tal on selle daami abi tarvis, teatud väikese tasu eest muidugi. Kui daam, kes ilmselt kasumit soovib teenida, asja üle järele küsib, teeb „inspektor" temaga kohtamise, küsides daami aadressi. Kui daam ei ole nõus oma aadressi andma, on „inspektor" valmis temaga kohtama ka kuskil avalikus kohas.

Kui daam liimile läheb ja kohtamisega nõustub, näeb ta varsti võrdlemisi elegantset noorepoolset meeskodanikku igati usaldatava välimusega, kes talle ID kaardi, või politsei-„badge" sarnase plekkpandla nina alla lööb ja end viisakalt esitleb — Mr. Smith, Brown või Jones.

Nüüd seletab ta leedile, et kuna sel on, ütleme Kommertspanga arve, ja sealsamas pangas kahtlustatakse üht teenistujat, siis kas ei oleks daam nii lahke ja võtaks oma hoiused pangast välja — ainult ajutiseks, muidugi.

Siis kontrolliks inspektor panga raamatupidamist, et kas kõik sisse- ja väljakanded, protsendiarvestused ja muud sellised asjad on täpsed ja omal kohal. Kui see pangateenistuja on suli, siis olevat teda sel viisil kerge tabada, seletab „inspektor". Ning kui õnnestub seda suli „vahele võtta", siis on pankurite ühing nõus daamile tema hoiusummast kõrgemat intressi maksma — või ka ühekordset „bonust" määrama...

Jääb daam asjaga nõusse, minnakse koos panka ja võetakse raha välja. Või ehk ootab „inspektorihärra" lähedases ukseavauses, kuni proua või preili talle pangaümbrikus sularaha toob. „Inspektor" võtab ümbriku madaami näpu vahelt ja lubab varsti kontakti astuda.

Paar päeva hiljem helistab prouake panka ja tahab teada, mis ta rahaga on juhtunud, või ehk küsib ta „pangainspektor" Mr. Smithi järgi.

Kui ta kuuleb, et sellist meest pole olemas, helistatakse politseisse. Mees on rahasummaga — summadega, sest ta töötab harilikult mitme daami kallal korraga — ammu mägede taha kadunud.

Sel „inspektori-mängul" on igasuguseid variatsioone — vahel annab see salauurija leedile kviitungi, vahel mitte; mõnikord saab ta rahaümbriku vabatahtlikult, teinekord võtab vägisi. Viimasel ajal olevat ka mõningad „naisinspektorid" ametisse asunud, kes väga viksilt ja vilkalt oma töö ära teevad.

Miks lasevad daamid end selliselt „sisse vedada?" Sellepärast, et neile lubatakse väikese vaeva eest kenake tasu. Mõnikord on need „võltsinspektorid" nii veenvad, et isegi kui pangaametnikud asjas kahtlema hakkavad — ei võeta ju tihti kõiki oma säästusummasid korraga välja — ja kliendi kas manedzheri juurde saadavad või isegi politsei kohale kutsuvad, ei lase „ohver" end nii kergesti veenda ja arvab et panga-tegelased on kõik sulid, kes tema säästud soovivad „viltu lüüa". Alles siis, kui „inspektorihärra" enam välja ei ilmu, hakkavad nad kahtlema.

☆

Niipalju pangainspektoreist. Teine selline lihtlabane mänguke on „leitud rahakott". Seda korraldavad tihti kenad noored naisterahvad, nii mustad kui valged, ja mitte ainult vanemate daamide — kuigi need on enamused — vaid ka vanemate härrade kallal, kes tihti on pensioni-ealised ja mitte väga jõuka väljanägemisega. Mäng käib järgmiselt.

Ütleme, et üks vanaldane saks läheb suurpoodi või „supimarketisse", nagu neid eestlaste hulgas mõnikord nimetatakse. Ja sealsamas „supimarketi" ees, pargitud autode vahel, lamab kenake priske rahakott. Kuid enne kui härra jõuab kummarduda ja kotile „küüned taha panna", lipsab üks kena neiuke temast mööda ja võtab ise kadunud kotikese üles. Ja ennäe — kott on pungil paberraha täis, või vähemalt paistab see nii.

Neiuke pöördub nüüd „papi" poole ja ütleb umbes sedasi: „Vaata, vanaisa, milline suur varandus! Me kahekesi leidsime selle, ehkki ma sinust pisut ette jõudsin. Kuid ma ei ole kade, olen nõus aaret jagama. Mis sa arvad, teeme pooleks, või kuidas?"

Muidugi on pensionäril alati raha tarvis — nagu teistel ei oleks — ja ta nõustub, ise pisut kahevahel.

Selle peale kostab preilike: „Jah aga nüüd oota — on see asi ka seadusepärane? Ma kuskilt kuulsin või lugesin — võibolla nägin TV-s — et leitud asju tuleb enne kolm kuud hoida ja leheski kuulutada, enne kui võib need omale jätta. Tead sa mis? Mu boss on advokaat, kontor on siinsamas ümber nurga ja kõik, läheme küsime nõu? Eks ole?"

Võtabki vanal kenasti käe alt kinni ja nad lähevad „ahverkaadi" juurde. Advokaat kratsib pead ja on lõpuks nõus asja oma kätte võtma. Aga sellega on seoses teatud kulud, nagu tempelmaksud, registratsioonid, ning peaasi — kautsjon.

„Kautsjon?" ehmatab pensionär, kes teab, et kuritegijaid lastakse mõnikord — neil päevil küll enamasti — kautsjoni vastu välja. Ega „ahverkaadiärra" teda ometi kuritegijaks ei pea?

Advokaat siis seletab kannatlikult, et ei maksa karta, see kautsjon on mõeldud tagatiseks, et pensionärihärra on ikka aus mees ja tal on asjaga tõsi taga, ta ei kavatse niisama nalja teha ega hiljem asja ees, teist taga teistelt kahjutasu nõudma hakata. Kuna kirjataskus on, ütleme, viistuhat taalrit, siis kuidas oleks, kui pensionär vähemalt kolmandiku sellest, ütleme tuhat viissada, kautsjonina advokaadi-büroosse sisse maksaks? Kolme kuu pärast siis saaks ta oma tuhat viissada tagasi, ja veel teist kakstuhat viissada, miinus advokaadi-lõiv?

Sellist intressi ei maksa ükski pank. Peaks aga leitud raha seaduslik omanik vahepeal välja ilmuma — mis ei ole eriti tõenäone, sest arvatavasti on mõne gangsteriga tegemist, kes muu kannab viittuhat taalrit põuetaskus — siis ei ole midagi katki, pensionär saab oma kautsjoniraha tagasi ja tal on ka õigus sellest viiest tuhandest kümme protsenti leidmise eest endale saada, nii et ikkagi viissada nagu maast leitud, mis, härra Tavaline?

Ja nii siis jääb: härra Pensionär Tavaline läheb panka, võtab sealt oma viimased tuhat viissada välja ja viib need „ahverkaadiärrale". — Ootab kolm kuud, ei midagi. Läheb siis advokaati otsima — pole sellist olemas, pole kunagi olnudki, kontoriruumid olid kellelegi küll paariks päevaks välja üüritud, kuid need on nüüd ammu läinud. Ja on mees rahast ilma, kuna advokaat ja ta „girl-friend" on selle ajaga juba Vancouveris uue kontori avanud. Või ehk ka Montrealis. Nii et olge ettevaatlikud, daamid ja härrad. Teinekord, kui aega on, räägin edasi.

Arvi

Pommide alt

35 protsenti prantslastest arvab, et Nõukogude Liit ei seisa rahvusvahelise terrorismi taga.

Prantsusmaal loodi mõne aasta eest Rahvusvahelise Geopoliitika Instituut, milline annab välja oma kvartaliajakirja. Selle väljaande 14-ndas numbris on juttu rahvusvahelisest terrorismist, mille ilmingud üksvahe Pariigi päris „rindelinna" staatusesse tõstsid.

Avaartiklist leiame lause:

„... Tunneme, et totaalsed süsteemid tõukavad terrorismile neist sõltuvaid ja neile kuulekaid riike. Eesmärk on üks: nõrgestada ja destabiliseerida demokraatlikke valitsusi riikides, mida totaalsed süsteemid plaanivad annekteerida või orjastada..."

Läbi lillede küll, aga ikkagi arusaadavalt.

Väga ilmekad on tulemused, mis saadud Prantsusmaa ühiskondliku arvamuse uurimusest:

— võitlus rahvusvahelise terrorismiga:

70% prantslastest on veendunud, et demokraatlikud riigid suudavad edukalt võidelda rahvusvahelise terrorismi vastu.

— võitlus terrorismi toetavate ja terroriste väljaõpetavate riikide vastu:

20% prantslastest arvab, et tuleb rakendada sõjalisi vastuabinõusid

39% on majanduslike sanktsioonide poolt

32% toetab diplomaatilisi kanaleid.

— läbirääkimised terroristidega:

57% prantslastest — ei mingeid läbirääkimisi terroristidega

31% arvab, et tuleks pidada läbirääkimisi.

— rahvusvaheline terrorism ja infoallikad:

56% prantslastest on veendunud, et massikommunikatsioon ei peaks avaldama informatsiooni terroriaktidest, sest terroristid kasutavad neid vahendeid surveavalduseks avalikule arvamusele. Ilma massikommunikatsiooni huvita röövimistele, lennukihõivamistele ja pantvangide võtmisele kaotavad terroristid osa oma „relvast": ühiskondlik arvamus ei ründaks valitsusi, läbirääkimised ei toimuks eredas rambivalguses...

32% tahab massikommunikatsiooni „reklaami".

Ja viimane punkt:

52% prantslastest arvab, et rahvusvahelise terrorismi taga on Nõukogude Liit.

35% prantslasi on arvamusel, et ei ole...

Isiklikult pean viimaseid sovjetliku desinformatsiooni ohvriteks. Ja see tähendab, et totalitaarse süsteemi desinformatsioon töötab suhteliselt hästi.

„Rindelinnast"

Aarne Vahtra

„VABA EESTLANE"
on valvel eestlaskonna üldhuvide eest!

Kuldne peatükk...

(Algus lk. 6)

Kohtumisel soomlase Niemeläga nihkus ta õlaliiges teist korda paigast. Samas tõmmati õlg paigale ja Kristjan lõpetas kangelaslikult matshi ja tõi meie meeskonnale võidupunkti.

„Pidin matilt lahkuma. Muidugi oli kahju, kuid mõnevõrra leevendas seda Johannes Kotka esiletõus (tuli Euroopa meistriks kohe järgmisel aastal!) Ja Juhanist sai tõeline suurmaadleja väga pikaks ajaks. Raskekaal ei jäänud meil tühjaks" — nii kommenteeris Palusalu aastaid hiljem tookordset olukorda.

Foto Palusalust ja Hornfischerist sai populaarseks ja seda võib leida mitmest raamatust ja albumist, mis käsitlevad Berliini olümpiamänge. Jaapanlastele meeldis pilt isegi sedavõrd, et panid ta ühele 1952. aastal Jaapani spordimängude puhul väljaantud postmargile.

E. R.

15 aastat...

(Algus lk. 1)

lõikama" ja räpina murdelise „Linakitkuja". Omaette lisas orkester hoogsa „Marupolka" ja bravuurse „Porilaste marsi".

Lõppsõnas tänas Salme Vesi sündmusele kaasaaitajaid, esinejaid ja korraldajaid, kutsudes kõiki aasta pärast tagasi, kui 15. novembril on ettenähtud järgmine rahvakunsti õhtu. Seekordsel õhtul oli teadustajaks Tiina Tammisto.

Etnograafilise Ringi tegevuseaja jooksul on olnud mitmeid tegevusharusid erikursustega. Seekordsele näitusele oli ilmc antud ülevaatenäitusena kõigilt nendelt aladelt üksikute näidete abil. Peamine rõhk oli tekstiilesemeil. Seal oli kootud sokke, kindaid ja kampsuneid, mitmesuguseid linikuid ja laudlinasid ning seinakaunistusi, imekauneid rahvarõivais nukke. Eesti rahvarõivaist oli näiteks Kadrina-Ilumäe naise, Hiiumaa naise ja mehe rõivad koos juurdekuuluvate ehetega. Naiste peakatted olid ühel talvel kursuse õppeaineks, neist oli näitusel mitmekülgne valik. Samuti oli haapsalu rätte, vöösid, pastlaid, puitesemeid põletatud kaunistatavate motiividega (mis olid jällegi ühe hooaja õppeaineks) ja imekaunis nippelpits koos valmistamise näitega.

Igal aastal on Etnograafilise Ringi õhtuil esinenud oma väljapanekutega Otto Rannamäe ja Inga Kao. Seekord olid esimeselt valik tema kunstipäraseid puunikerdusi, kus esmakordselt oli kasutatud seinakaunistuse motiiviks eesti vöökirja. I. Kao keraamika looming on eriti mitmekülgne, lihtsamast taldrikust ja kausikesest figuurkompositsioonini.

Etnograafilise näituse juurde võib arvata ka neid ringi-liikmeid, kes näitasid kuidas rahvarõivaid õieti kanda ja millise värvirikkuse see annab osavõtvale publikule.

HO

Kuldne peatükk . . .

(Algus lk. 6)

Kohtumisel soomlase Niemeläga nihkus ta õlaliiges teist korda paigast. Samas tõmmati õlg paigale ja Kristjan lõpetas kangelaslikult matshi ja tõi meie meeskonnale võidupunkti.

„Pidin matilt lahkuma. Muidugi oli kahju, kuid mõnevõrra leevendas seda Johannes Kotka esiletõus (tuli Euroopa meistriks kohe järgmisel aastal!) Ja Juhanist sai tõeline suurmaadleja väga pikaks ajaks. Raskekaal ei jäänud meil tühjaks" — nii kommenteeris Palusalu aastaid hiljem tookordset olukorda.

Foto Palusalust ja Hornfischerist sai populaarseks ja seda võib leida mitmest raamatust ja albumist, mis käsitlevad Berliini olümpiamänge. Jaapanlastele meeldis pilt isegi sedavõrd, et panid ta ühele 1952. aastal Jaapani spordimängude puhul väljaantud postmargile.

E. R.

15 aastat . . .

(Algus lk. 1)

lõikama" ja räpina murdelise „Linakitkuja". Omaette lisas orkester hoogsa „Marupolka" ja bravuurse „Porilaste marsi".

Lõppsõnas tänas Salme Vesi sündmusele kaasaaitajaid, esinejaid ja korraldajaid, kutsudes kõiki aasta pärast tagasi, kui 15. novembril on ettenähtud järgmine rahvakunsti õhtu. Seekordsel õhtul oli teadustajaks Tiina Tammisto.

Etnograafilise Ringi tegevuseaja jooksul on olnud mitmeid tegevusharusid erikursustega. Seekordsele näitusele oli ilme antud ülevaatenäitusena kõigilt nendelt aladelt üksikute näidete abil. Peamine rõhk oli tekstiilesemeil. Seal oli kootud sokke, kindaid ja kampsuneid, mitmesuguseid linikuid ja laudlinasid ning seinakaunistusi, imekauneid rahvarõivais nukke. Eesti rahvarõivaist oli näiteks Kadrina-Ilumäe naise, Hiiumaa naise ja mehe rõivad koos juurdekuuluvate ehetega. Naiste peakatted olid ühel talvel kursuse õppeaineks, neist oli näitusel mitmekülgne valik. Samuti oli haapsalu rätte, vöösid, pastlaid, puitesemeid põletatud kaunistatavate motiividega (mis olid jällegi ühe hooaja õppeaineks) ja imekaunis nippelpits koos valmistamise näitega.

Igal aastal on Etnograafilise Ringi õhtuil esinenud oma väljapanekutega Otto Rannamäe ja Inga Kao. Seekord olid esimeselt valik tema kunstipäraseid puunikerdusi, kus esmakordselt oli kasutatud seinakaunistuse motiiviks eesti vöökirja. I. Kao keraamika looming on eriti mitmekülgne, lihtsamast taldrikust ja kausikesest figuurkompositsioonini.

Etnograafilise näituse juurde võib arvata ka neid ringi-liikmeid, kes näitasid kuidas rahvarõivaid õieti kanda ja millise värvirikkuse see annab osavõtvale publikule.

HO

Vajan **LAPSEHOIDJAT** kahele lapsele (1,5- ja 3,5-aastastele) esmaspäevast reedeni kella 7.30 h.—5 p.l.. **50 Glenwood Crescent, Toronto** (St. Clair ja O'Connor Dr. juures). Helistada peale kella 6 õhtul **759-3276**

Külastage meie valmisriideäri

Annel's Shoppe

4162 Kingston Rd.
(Overture Rd. nurgal)
Scarboro, Ont. M1E 2M4
Tel. 283-4284

Suur valik — uued sügis- ja talvemoed

☆ Kleidid ☆ Pluusid
☆ Seelikud ☆ Püksid
kostüümid ja mitmesugused kombinatsioonid

Avatud:
esmasp.-kolmap. 10—6
neljap., reedel 10—9
laup. 9.30—5

Tartlaste perekondliku meeleoluga koosviibimine

Tartlased avasid oma talvise hooaja tegevuse Toronto Eesti Maja väikeses saalis 9. novembril 80-ne osavõtjaga. Enne koosviibimise avamist oli võimalik vaadata Emil Eerme mininäitust Tartu linna ja maakonna vaadetest, mis koosnes trükitud postkaartidest ja foto-koopiatest. See oli meeldiv näitus, kus rahvas leidis noorusaegseid armsaid maju ja paiku mis nii mitmete mälestustega seotud. Väljapanija andis põgusa ülevaate piltide ja mende kogumise kohta.

Avamiseks mängis Peeter Lääniste kandlel „Kui Kungla rahvas kuldsel aal".

Koosviibimise avas tartlaste „päälik" Laine Koost tervitussõnadega. Ta lausus: „Armsad tartumaalased, teretulemast meie sügisesele koosviibimisele. Lõikuspüha on möödunud, talumeestel vili juba salves ja linlastel suvila uksed ja aknad suletud ning nüüd siis oleme talve ootel. Nüüd rändame mõttes tagasi oma nooruspäevadel tallatud käimiste teedele". Ta rääkis Vabas Eestis rahvus- ja kiriku pühadest, jõululaupäevasest kirikusõidust, ja lõpetades oma sõnavõtu, ütles: „Need olid ilusad ajad! Soovin teile juba varakult ette rõõmsaid jõulupühi ja head uut aastat!"

Tartlane Peeter Lääniste mängis-kandlel „Sääl kus Emajõgi voolab", Endla Kannel deklameeris Ernst Enno „Õhtu talus" ja B. Kangro „Valged ööd". Need pr. Kanneli suust tulnud luulesõnad olid nii südamessetungivad ja viisid kuulajad mõttes rändama Tartu linna ja mälestustes seisnud paikadesse, sünnikohtadesse ja kunagi käidud radadele.

Ene Runge oma sõnavõtus käsitles eesti rahva-pühi ja nendega seotud kombeid; selgitades põhjalikult ja väga veenvalt Mardi- ja Kadripäeva kombeid ja toiminguid. Ta sai tänuks kestva aplausi.

E. Kannel deklameeris nüüd B. Kangro „Tartu su poole lähen täna, homme ja ikka. Kustumata igatsus viib meid ikka Taara linna, üle mere, jään ikka sinna." Ta lõpetas oma ettekande sõnadega: „Ükskord sõbrad kindlasti jätkem pelg ja kartus, ükskord jälle kohtume vanas armsas Tartus!" Aplaus oli tugev ja ei tahtnud vaibuda. See oli tõesti üks patriootilise luule õhtupoolik.

Tartlasest piiskop Raudsepp luges söögipalve ja palus jumala õnnistust neile, kes selle küllusliku kohvilaua olid katnud.

Kohal-viibival tartlasel pr. Renate Sõrral oli 79. aasta sünnipäev; temale sooviti õnne ja lauldi sünnipäeva-laulu.

Peeter Lääniste tõi omal kandlel kuuldavale mitmeid tuntud viise ja mängis meeleolu muusikat; ka temale ei olnud rahvas kitsi aplausiga.

Istudes, vesteldes ja mälestusi lõnga lahti arutades kadus aeg kiirelt ja peagi tuli lahkuda.

Esinaine tänas kava täitjaid, piiskop Raudseppa, kohvilaua katjaid ning kaastartlasi rohkearvulise osavõtu eest.

Järgmine Tartlaste kokkutulek toimub 1. veebruaril 1987. a. kell 3 p.l. Eesti Maja keskmises saalis. Paistab, et tartlaste rahvustunne aina kasvab, sest järjest „kolitakse" suuremasse ruumi.

J. S-gi

Juhan Kurrik

IN MEMORIAM

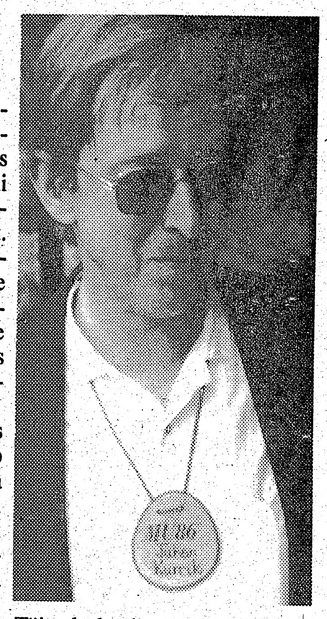

Juhan Kurriku ootamatu lahkumine on suur kaotus Välis-Eesti kultuuri-kogudusele. Mees kutsuti ära just siis, kui ta oli jõudnud parimatesse töö- ja loomingu-aastatesse — 47-aastaselt. Öeldakse, et ükski inimene maailmas ei ole asendamatu. See võib olla õige, kuid Juhan Kurrikut on sel juhul väga raske asendada, sest tema tõukejõuks oli sügavast rahvuslikust veendumusest koosnev kutsumus.

27. novembril 1939 Tartus sündinud Juhan Kurrik pärineb vanade kultuuri-traditsioonidega eesti perekonnast. Tema vanaisa, kellelt Juhan päris oma eesnime, oli eelmise sajandi lõpul tegutsenud eesti kooli-kirjanik. Vana Juhan Kurriku sulest tulid eesti esimesed algebra ja stenograafia õpikud ning rida kehakasvatuse ja tervise käsiraamatuid. Eesti kooli-ajaloos peetakse Juhan Kurrikut kehakasvatuse kui õppeaine rajajaks. Samasugust pioneeri au omab äsja lahkunud Juhani tädi Helmi Kurrik, kes etnograafina andis meile tänaseni imetletava käsiraamatu „Eesti rahvarõivad" (1938).

Noor Juhan kasvas ja sai oma hariduse Aschaffenburgi, Geislingeni, Kempteni ja Memmingeni põgenikelaagrites, lõpetas viimases saksa gümnaasiumi ja asunult Ameerikasse sai füüsiku erihariduse Kalifornias San Jose kolledzhis 1964. Asus tööle suurfirma IBM juurde, kus töötas surmani. Õppides töö kõrval omandas 1983 elektri-insenerina magistri kraadi Syracuse ülikoolis.

Kuigi tunnustatud kutsealal raaliteadlasena, pühendus Juhan Kurrik eesti rahva teenimisele õpetajana New Yorgi Eesti Täienduskoolis. Korduvalt osales ta lektorina Kotkajärve Metsaülikoolis, New Yorgi Kultuuripäevadel ja Kesk-Lääne Eesti Sõpruspäevadel. Nendelt me mäletame ja armastame Juhan Kurrikut.

Rahvateadusliku uurijana pühendus Juhan Kurrik eesti rahvalauludele, millise tipp-tööna alles möödunud aastal ilmus eesti rahvalaulude antoloogia „Ilomaile" koos ingliskeelsete tõlgete ja kommentaaridega. Juhani harrastuste hulka kuulusid veel eesti tänapäeva ilukirjandus ja muusika. Viimane oli ta „salajane armastus" ja elupäevade jatkudes oleks ta meid arvatavasti üllatanud uurimusega sel alal.

Saatus lõikas Juhan Kurriku elupäevad lühikeseks ja eelseisev paljutõotav elutöö jääb tegemata. Eesti kultuuripõllul, Kotkajärve nõlvakutel ja sõprade südametes elab aga Juhan Kurrik edasi.

Heino Jõe

R. S. KANE LTD.
Tähelepanu! UUS ASUKOHT
6150 Yonge Street (lõunapool Steeles Avenue'd)
North York, Ontario M2M 3W9
Tel. (416) 221-1159

DELAROSA FABRICS LTD.
Kõrgekvaliteediliste euroopa materjalide äri

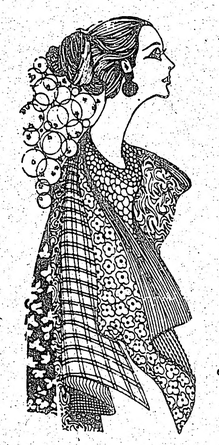

KOLINUD
99 Yorkville Ave. Toronto
Cumberland Court (Mall)

SENSATSIOONILINE VÄLJAMÜÜK NOVEMBRIS
40—50% hinnaalandust kõikidelt materjalidelt

AVATUD 6 PÄEVA NÄDALAS
TEL. (416) **920-9737**

PLUMBING, HEATING & REPAIRS
Eesti ettevõte
Õli-, gaasi- ja elektriahjud • Korstnavoodrid (chimney lining). • Ahjude puhastamine • Torutööd.
Tel. 275-1280 — Roland Kullik

AINUKE EESTI LILLEÄRI

AARDVARK

736-1170
Kodus 223-0201
AARDVARK FLORIST LTD

1065 STEELES AVE. W.
NORTH YORK, ONT.
M2R 2S9

Omanik LINDA SEPP
Avatud 7 päeva nädalas. Lillede koju viimine.

Meie kauaaegset head sõpra

LYA SOOMET'it

leinavad

KIIRA ja KARL

LYA SOOMET

Sind mälestavad leinas

HENNO ja LYDIA JÕGEVA

Mälestame oma kallist sõpra

LYA SOOMET'it

AGNES ja JUHAN KÜNNAPUU
MARE ja ROLAND LAAN
STEFFI MICHEL
HILDEGARD PAULBERG
KOIDULA ja KARL VOLDT

Puhka rahus!

Avaldame sügavat kaastunnet MALEVA VANEMALE
skm ERMI SOOMETILE abikaasa

LYDIA SOOMET'i

surma puhul

EESTI SKAUTIDE MALEV KANADAS
EESTI SKAUTMASTRITE KOGU KANADA KOONDIS

Avaldame siirast kaastunnet ERMI SOOMETILE
tema abikaasa

LYDIA SOOMETI

lahkumise puhul

OMA PRESSI PERE

Armast sõbrannat ja ristiema

LYA SOOMET'it

mälestavad

MARY ja LEO
ristitütar HELEN abikaasaga

OOTAMATULT LAHKUS MEIE ARMAS ABIKAASA, EMA, VANAEMA JA ÕDE

LYDIA A. SOOMET

neiuna ADFELDT

sündinud Kuressaares
surnud 16. novembril 1986 Torontos

Mälestavad sügavas leinas

ABIKAASA
tütar LILIAN, ANTS, TARVO ja RANDAR
õde ADELE Torontos
õde IRENE-RANDELAINE abikaasaga Montrealis
õde LAURA abikaasaga Eestis

Leinateenistus ja ärasaatmine reedel, 21. novembril 1986 kell 11 hommikul Peetri kirikust Mt. Pleasanti kabelisse.

AVALDAME KAASTUNNET ERMI SOOMETILE TEMA ABIKAASA

LYDIA SOOMET'i

surma puhul

„VABA EESTLASE" PERE

Armas

LYA SOOMET

Leinavad

ELLEN ja HEINO JÕE

Südamlik kaastunne koguduse nõukogu liikme
ERMI SOOMETILE tema abikaasa

LYDIA SOOMET'i

surma puhul

TORONTO EESTI APOSTLIKU ÕIGEUSU
KOGUDUS ja VAIMULIK

Lahkus meile armas

LYA SOOMET

Mälestavad

HILJA ja RAIVO HIIELO
AINO ja OLAF KONTKAR
SALME ja KARL KONTUS
REETA ja JUHAN KÖHLER
HELLE ja BRUNO SIIMAN
EDUARD ja ELVI UDUSTE

Teadaanne

EESTI KEELE ÕPETAJA KOHT VAKANTNE

Indiana Ülikool Bloomingtonis, Indianas, vajab alates sügissemestrist 1987 üliõpilast („graduate student"), kes on võimeline õpetama eesti keelt assistendina („associate instructor"). Selle koha täitjal on umbes seitse tundi õppetööd nädalas. Õpperaha-stipendium katab valdava osa (umbes 95%) õppemaksust.

Asjast huvitatuid palutakse kirjutada järgmisel aadressil: Prof. Gustav Bayerle, Chairman, Uralic and Altaic Studies, Goodbody Hall, Indiana University, Bloomington, Ind. 47405.

Kanada müüs Iraanile kopteri-osi

Möödunud esmaspäeval kestis parlamendidebatt selle üle, kas helikopteri- ja lennukimootoritefirmas „Pratt and Whitney" Kanada osakonna poolt Iraanile müüdud kopteri-osad olid ründekopterite jaoks või ainult eraotstarbeks.

Liberaalide parteisse kuuluv parlamendiliige Lloyd Axworthy naeruvääristas valitsuse esindaja väidet, et „Bell 212" tüüpi kopter mille jaoks osad olid määratud, on mittesõjaline sõiduk. Axworthy vehkles trükisega, mille nimi on „Canadian Defence Products Guide" (Kanada kaitsetoodete juht) ja mis pakub neidsamu kopteriosasid müüa „Cobra" tüüpi ründekopterite tarvis.

Sõjaline ekspert John Thompson omalt poolt lisab, et „Bell 212" tüüpi kopter on sõjaliseks otstarbeks kergesti kohandatav.

Kanada valitsus on korduvalt kinnitanud, et nad ei müü nõndanimetatud „Pärsia Lahe sõja" kummalegi võitlevale poolele sõjatarbeid. Asi tuli avalikuks, kui parlamendis president Reagani relvamüük Iraanile arutusele tuli.

LYDIA SOO

mälestavad leinas ja avald
abikaasale ja tütrele

ALEKSANDER L
MIHKEL NURMI

Armast vilistlast

JAAN PÕL

sündinud 11. märtsil 19
surnud 29. oktoobril 1986

mälesta
Ko

Tänuaval

Suurim tänu kõigile, kes minu arm

ALEX SÕRM

viimsele puhkusele saatmisest osa
ga kaunistasid, kuulutustega, isik
tunnet avaldasid. Eriline tänu õp
gutava kõne eest, Asta Mittile or

Südamest
LEI

Armsat

SALME

mälestavad kurbuses

EMMA ja HAR
MARET, PETE

GARDENI
FLOWERS & GIFTS

Tel. 466-1951 võ

Värsked ja esmaklassilised lille
KUNSTKÄSITÖID KINKIDEKS
NAHKTÖÖD, PUUNIKERDU
Rääkitakse eesti, läti ja

Eestlaste poolt eelistatud ja traditsio

MATUSEMA

Matusemaja on üle 115. aasta teeni
tot sama perekonna poolt väljakuju
Moderniseeritud avarad ruumid, kv
küllaldaselt parkimiseruumi.

Väärikas teenin

ROSAR-MOR
FUNERAL HO

T. L. MORRISON — Fu

467 Sherbourne St., Toronto
Telefon 924-14

LYDIA SOOMET'it

mälestavad leinas ja avaldavad kaastunnet
abikaasale ja tütrele perekonnaga

ALEKSANDER LEPISMAA abikaasaga
MIHKEL NURMING abikaasaga

Armast vilistlast

JAAN PÕLDMA'd

sündinud 11. märtsil 1906 Tartumaal
surnud 29. oktoobril 1986 New Jerseys USA

mälestab leinas

Korp! UGALA

Tänuavaldus

Suurim tänu kõigile, kes minu armsa abikaasa

ALEX SÕRMULIS'e

viimsele puhkusele saatmisest osa võtsid, ta hauda lilledega kaunistasid, kuulutustega, isiklikult ja kirjalikult kaastunnet avaldasid. Eriline tänu õpetaja Udo Petersoole liigutava kõne eest, Asta Mittile oreli saatemuusika eest.

Südamest tänades

LEINAJA LESK

Armsat

SALME LEIS'i

mälestavad kurbuses

EMMA ja HARALD KÜNNAP
MARET, PETER ja VIVEKA RASINS

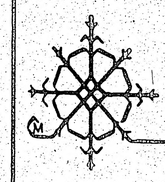

GARDENIA
FLOWERS & GIFTS

362 Danforth Ave.
Toronto, Ont.
M4K 1N8

Tel. 466-1951 või 466-1502

Värsked ja esmaklassilised lilled igaks sündmuseks.
KUNSTKÄSITÖID KINKIDEKS: EHTED, MEREVAIK, NAHKTÖÖD, PUUNIKERDUSED, KERAAMIKA.
Rääkitakse eesti, läti ja inglise keelt.

Eestlaste poolt eelistatud ja traditsiooniliseks kujunenud

MATUSEMAJA

Matusemaja on üle 115. aasta teeninud Metropolitan Torontot sama perekonna poolt väljakujunenud traditsioonidega. Moderniseeritud avarad ruumid, kvalifitseeritud personal ja küllaldaselt parkimiseruumi.

Väärikas teenimine

ROSAR-MORRISON FUNERAL HOMES LTD.

T. L. MORRISON — Funeral Director

467 Sherbourne St., Toronto, Ont. M4X 1K5
Telefon 924-1408

ADVOKAADID

ADO PARK, Q.C.
HETHERINGTON, FALLIS
&
PARK
Advokaadid-notarid
365 Bay St., Suite 401, 363-4451
Õhtuti 782-0485 või 447-2017

Tõnu Toome, B.A.Sc., LL.B.
TOOME & PEASE
Advokaadid-notarid
Yorkdale Place, 1 Yorkdale Road, Suite 207
Toronto, Ont. M6A 3A1
Telefon 785-5550
kodus 762-2367

TOOMAS ÕUNAPUU
B.A., B.P.E., LL.B.
ADVOKAAT — NOTAR
129 John Street,
Toronto, Ont. M5V 2E2
Telefon 597-1714

TÕNIS LAAR ja tema teised partnerid advokaatide firmas BELL, TEMPLE teatavad hea meelega et

Enn Allan Kuuskne

on ühinenud meie firmaga alates 17. november 1986.

SUITE 1401, 7 KING ST. E.
TORONTO, ONT. M5C 1A6
TEL. 365-1442

KIRIKUD

OTTAWA EESTI EV.LUTERI USU PAULUSE KOGUDUS

Kirik: King Edwardi ja Wilbrodi tänavate nurgal.
Õp. O. Gnadenteich

SURNUTEPÜHA JUMALATEENISTUS on laup., 29. nov. kell 3 p.l. armulauaga.

Leeriõpetus on enne JUMALATEENISTUST kell 1 päeval kiriku juures.

Eesti Vabadusvõitlejate perekonnad vajavad abi

Saada oma kodumaisele vabadusvõitlusele määratud toetus EVV Abistamiskeskuse nimele väljakirjutatud tshekiga aadressil: Eesti Vangistatud Vabadusvõitlejate Abistamiskeskus, Box 34018, S-100 26 Stockholm, Sweden.

Üksik töölkäiv naisterahvas
otsib KORTERIT
Hel. õhtul p. kella 5,
tel. 225-9680

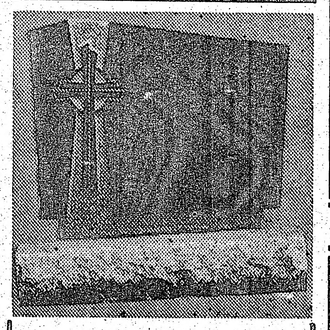

HAUAKIVID
Eesti ettevõte
YONGE MEMORIALS LTD.
2044 Yonge St. Toronto,
Ont. M4S 1Z9
(Davisville & Eglintoni vahel)
Tel. 487-2147

Eesti Sihtkapital Kanadas

Annetused, testamendi-pärandused ja mälestusfondid on tulumaksuvabad. Suunake oma annetused noortele ja teistele eesti organisatsioonidele

Eesti Sihtkapital Kanadas

kaudu tulumaksuvaba kviitungi saamiseks. — Eesti Maja, 958 Broadview Ave., Toronto, Ont. M4K 2R6

RAAMATUPIDAJAD

JOHN E. SOOSAR
C. A.
Chartered Accountant
181 University Ave., Ste. 1202
Toronto, Ont. M5H 3M7
Tel. 864-0099

KÕIKIDEKS KINDLUSTUSTEKS
H. LATER & CO. Ltd.
INSURANCE BROKERS
1482 Bathurst St., 4 kord
(Bathurst—St. Clair)
Telefon kontoris 653-7815 ja 653-7816

OPTICAL STUDIO Ltd.

R. SCHMID, saksa optik

Suur valik euroopa prilliraame: Zeiss, Rodenstock, Metzler. Spetsialiseerunud contact lenside alal.

1586 BLOOR ST. W. 1 tänav lääne pool Dundas'e subway'd

Tel. 535-6252

VABA EESTLANE
kaks korda nädalas

	Maksab Kanadas:	Väljaspool Kanadat:
Aastas	$60.—	$80.—
Poolaastas	$34.—	$44.—
Veerandaastas	$18.—	$23.—

TELLIMINE I KLASSI POSTIGA (kiripostiga):

KANADAS:
Aastas $111.—, poolaastas $60.— ja veerandaastas $31.—

USA-s:
Aastas $115.—, poolaastas $62.— ja veerandaastas $32.—

VÄLJASPOOL KANADAT LENNUPOSTIGA:
Aastas $140.—, poolaastas $75.— ja veerandaastas $40.—

Aadressi muudatus $1.—. Üksiknumbri hind 70 centi

Pangatshekk või rahakaart kirjutada
FREE ESTONIAN PUBLISHERS nimele.

Tellimine saata

VABA EESTLANE
1955 Leslie St., Don Mills, Ont. M3B 2M3

Palun mulle saata VABA EESTLANE aastaks / poolaastaks / veerandaastaks — tavaline / kiripostiga alates ..... 19..... Tellimise katteks lisan $..... siinjuures rahas / tshekiga / rahakaardiga.
(Raha saata ainult tähtkirjas).

Nimi: .....
Aadress: .....
.....
.....

„VABA EESTLANE" on vabade eestlaste häälekandja

VABA EESTLANE

Ilmub 2 korda nädalas — teisipäeval ja neljapäeval

Neljapäeval, 20. novembril 1986 — Thursday, November 20, 1986

RISTSÕNA NR. 1320

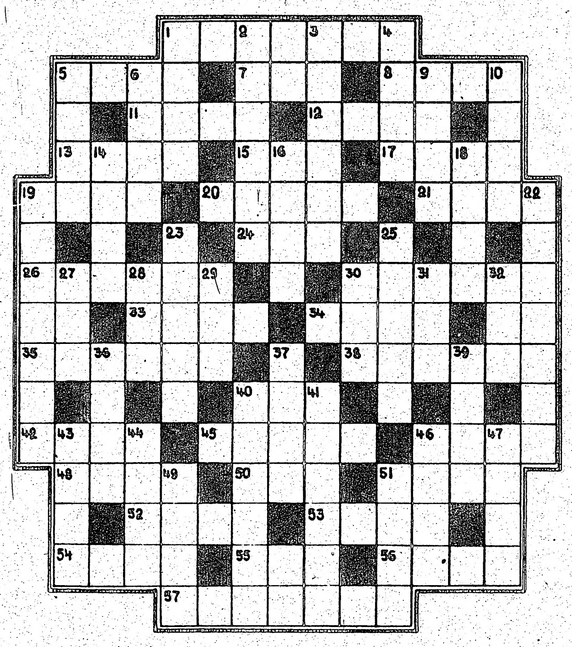

Põikread: 1. Rohttaim, 5. Üks „Villa Hortensia" elanikest O. Lutsu teoses „Tagahoovis", 7. Kuju eesti mütoloogias, 8. Looma häälitsus, 11. Puuvili, 12. Ühe Pätsi eesnimi, 13. Saksa marssal II maailmasõjas, 15. Eitav sõna ühes võõrkeeles, 17. Koha määrsõna, 19. USA malesuurmeister, Kerese suuremaid konkurente, 20. Klaasist ese, 21. Muusikariist, 24. Sool — prantsuse keeles, 26. Asula, 30. Küla ja asundus Harjumaal, 33. Teatud heli, 34. Mehenimi, 35. Veidi aja eest, 38. Periood, ajajärk, 40. Hollandi lennuliin, 42. Laepealne, pööning, 45. Tuntud nimi fototarvete alal, 46. Triip, joon, 48. Avaus seinas, 50. Haruldane — saksa keeles, 51. Naisenimi, 52. Aiatööriist, 53. Hobuseajaja, 54. Ettetähendus 55. Endisaegne sõjariist, 56. Roie, 57. Perioodiliselt oma suunda muutev troopikatuul.

Püstread: 1. Linnu kehaosa, 2. Muinaseestlaste maalinn, 3. Veerand toopi, 4. Vahekord, 5. Aastaaeg, 6. Vehklemismõõk, 9. Kultuuritegelane Eestis 18/19. sajandil, 10. Siseelund, 14. Varem, 16. Jõgi Europas, 18. Meelte kaudu saadud tunnetus, 19. Riidesort, 22. Soeng, 23. Taim, toiduaine, 25. Majanduslik kaotus, 27. Kolm järjestikku asuvat tähte, 28. Toiduaine, 29. Tööriistade komplekt — inglise keeles, 30. Mitte halb, 31. Endine Portugali asumaa, 32. Täpp, punkt — inglise keeles, 36. Mänguese, 37. Ameerika filminäitleja, 39. Riidesort, 40. Ühe usundi püha raamat, 41. Lõunamaine lind, 43. Kirjatäht, 44. Ameerika helilooja kergemas zhanris, 46. On keskpäeval kõige lühem, 47. Saareriik, 49. Merre ulatuv maismaa osa, 51. Teatud mäng.

KASTMÕISTATUSE LAHENDUS

1. Andres, 2. Geiser, 3. Alasti, 4. Üldine, 5. Keigar, 6. Suusad, 7. Kesine, 8. Ontika, 9. Rulett, 10. Diviis, 11. Asbest, 12. Latern, 13. Gigant, 14. Arktika, 15. Borodin, 16. Aferist, 17. Euroopa, 18. Gagarin, 19. Alberta, 20. Kivikas, 21. Univorm, 22. Saepuru, 23. Kuradid, 24. Õnnelik, 25. Iirlane, 26. Kasukas.

1—26 esitähed ülalt alla: Aga ükskord algab aega, kus kõik.

VALVEARST NÄDALALÕPUL

22. ja 23. novembril
dr. T. Maimets, tel. 469-1322

29. ja 30. novembril
dr. A. Rebane, tel. 461-6383

6. ja 7. detsembril
D H. Tari, tel. 224-0402

13. ja 14. detsembril
dr. J. Marley, tel. 921-7777

Sündmuste kalender

☆ **Laupäeval, 22. novembril, kell 6.30 õ. Eesti Majas T. E. Õngitsejate ja Jahimeeste klubi Sügispidu.**

☆ **Neljapäeval, 27. nov. kell 7.30 õ. Eesti Majas T. E. Aianduslubi loeng „Talvekaitse aias".**

☆ **Laupäeval ja pühapäeval, 29. ja 30. novembril kell 11 e.l.—5 p.l. Rootsi jõulunäitus Harbourfront'is — 235 Queens Quay West.**

☆ **Laupäeval, 29. nov. kell 7.30 õ. Eesti Majas segakoor „LEELO" Nipermaadi õhtu.**

☆ **Laupäeval, 29. nov. kell 1—3 p.l. Baptisti koguduse vaeslaste toetusmüük.**

☆ **Laupäeval, 29. nov. kell 7.30 õ. Eesti Majas T. E. Võitlejate Ühingu korraldusel Eesti Vabadussõja alguse tähistamine.**

★ **Pühapäeval, 30. nov. kell 10 h.—4 p.l. Ella Jostman'i, Dagmar Pint'i ja Armilde Pihla kudumistööde ja käsitööde näitusmüük.**

☆ **Pühapäeval, 30. nov. kell 12.30 p.l. Eesti Majas Pensionäride Klubi jõululaat.**

☆ **Pühapäeval, 30. nov. kell 3 p.l. Tartu Instituudis Tartu Ülikooli aastapäeva-aktus.**

☆ **Pühapäeval, 30. nov. algusega kell 3 p.l. kunstinäitus Joann Saarniidu töödest Hamiltonis.**

☆ **Laupäeval, 6. dets. kell 6.30 õ. Toronto ülikooli „Hart House'i" suures saalis eesti õppetooli külalisprofessori dr. Tõnu Parmingu avaloeng ja õhtusöök.**

☆ **Pühapäeval, 7. dets. kell 2 p.l. Eesti Majas TE Meeskoori isamaaline-kontsert.**

☆ **Kolmapäeval, 31. dets. algusega kell 7 õ. Eesti Majas A/S Eesti Maja Torontos uusaasta vastuvõtuball.**

Eestikeelne „Meie Isa" tekst Jeruusalemma

Pater Nosteri projekt lõpetatud

Jeruusalemmas asuva Meie Isa kiriku, rahvusvaheliselt tuntud Pater Noster kirikuna, seintele on müüritud Meie Isa palve tekst 66-es keeles. Seoses Estonia koori laulumatkaga Pühale Maale möödunud jõulude aegu, tekkis mõte ka eestikeelse teksti ülespanemiseks.

Õpetaja Nõmmik ja preester Salo käisid kohapeal võimalusi uurimas ja naasides Kanadasse kutsus õpetaja Nõmmik kokku ekumeenilise koosoleku kavatsuse võimalikuks realiseerimiseks.

Koosolekust osavõtnud kirikute-koguduste esindajad olid ettepanekuga nõus ja sellele järgnes ametlik korjandus eestikeelse palvetahvli valmistamise ja ülespanemise kulude katmiseks.

Nüüd on komitee asjaajajal õpetaja Nõmmikul hea meel teatada, et korjandus on edukalt läbi viidud ja vastavad summad Jeruusalemma lähetatud.

Sealt on omakorda saabunud teade, et palvetahvli valmistamine on käigus ja arvatavasti saabub ka peatselt teade Meie Isa palve keraamilise pannoo valmimisest.

Kogusummas laekus korjandusest enam kui 6000 dollarit, neist 1000 dollarit anonüümseilt annetajailt. Annetusi saabus kirikutelt, kogudustelt ja üksikisikuilt Euroopas ning Põhja- ja Lõuna-Ameerikas (Rootsi, Saksamaa, Inglismaa, USA, Kanada ja Argentiina).

Aktsioonikomitee otsustas välja anda Pater Noster kirikut ja palvetahvlit käsitleva brožüüri koos teadaolevate annetajate nimedega.

Lilleäri Torontos vajab

äriteenijat

Inglise keele oskus vajalik. Informatsiooniks helistada 466-1502 — küsida INTA

KATUSETÖÖD

uued ja parandamine.
Soome ehitajad

Veli Salminen 492-1351

Metro licence 2422

ELEKTRIK

Sisseseaded, uuendused ja parandused elumajades või ettevõtetes.

Halling 762-9190

Litsents nr. E. 1044

NALJA

Väike poiss läks koju.

— Kus sa oled olnud, et su riided on nii määrdinud, imestas ema.

— Me mängisime äri ja mina olin juustukera mida rulliti.

EUROOPALIKULT ELEGANTNE MÖÖBLIÄRI

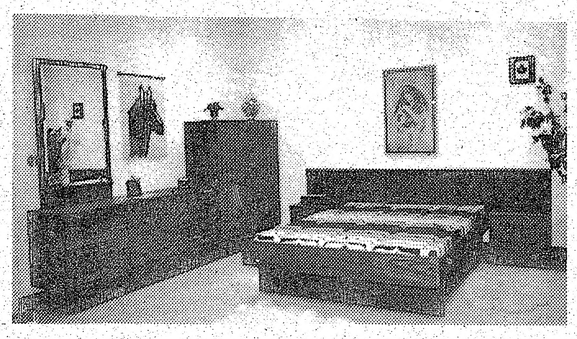

TULGE JA KÜLASTAGE MEID

SÄÄSTKE RAHA

SUUR VALIK elutoa-, magamistoa-, söögitoa-, lastetoamööblei.
Palju muud kodu kaunistamiseks: lambid, laelambid, stereo, video kabinetid, riiulid jm. Kõik kõrgekvaliteedilisest tiikpuust, palisandripuust (rosewood) või tammepuust. Esmaklassiline teenimine ja kvaliteet. SOODSAD HINNAD

Modern Trend Interiors

7310 WOODBINE AVE. — MARKHAM — PÕHJA POOL STEELES AVE. . — Tel. 475-6337, 491-0178

Avatud: esmasp., teisip. ja reedel 10—9, teisip., kolmap., neljap., 10—6, laup. 10—5.